MAZPULKS

MĒNEŠRAKSTS JAUNATNEI UN MAZPULKU DALĪBNIEKIEM

1935.

№ 12

LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS KAMERAS IZDEVUMS

Zeltene

Vecākais un visvairāk izplatītais latviešu sieviešu preses žurnāls

Iznāk divreiz mēnesī.

Plašas rokdarbu, mājturības un praktisko padomu nodaļas.

Rokdarbu nodaļa sniedz etnografiski un mākslinieciski vērtējamus visdažādāko rokdarbu un audumu paraugus, pirmā vietā stādot latviešu ornamentu. Katrā numurā daudzkrāsaini rokdarbu paraugi.

Žurnālā bez tam vēl sekošas pastāvīgas nodaļas: 1) **Mazajiem lasītājiem, 2) Jautriem brīžiem, 3) Sievietes darbu un panākumu chronika, 4) Lasītājas savā starpā, 5) Velas un tērpu modes.**

„Zeltene" ir vienīgais latviešu žurnāls, kurš katram numuram dod līdzi kā bezmaksas pielikumu

izgrieztņu loksni

ar daudzām veļas un modes izgrieztnēm.

Abonēšanas maksa: par 1 gadu Ls 10.—, ½ gadu Ls 5.25, ¼ gadu Ls 2.75. **Gada abonenti,** vai nu tie būs žurnālu abonējuši visu gadu uz reizi, vai arī pa pusgadam vai ceturksnim, saņems kā prēmiju vērtīgu, atzītas lietpratējas (M. Ķeņģes) speciāli sarakstītu grāmatu

„Apkoptā māja"

Parakstīties uz žurnālu „Zeltene" var visos Latvijas pasta kantoros, iemaksājot naudu uz pasta tek. rēķ. № 1084, vai žurnāla kantorī

Rīgā, Marstaļu ielā № 24.

Jelgavas, Krustpils un Liepājas CUKURFABRIKAS

pārdod šādus blakus ražojumus:

1) **Cukurbiešu graizījumus**—**lētākā un izdevīgākā lopbarība**
Cena Ls 3,— tonnā franko vagons cukurfabrika vai noņemot uz vietas vezumiem.

2) **Filtrkaļķi**—**lētākais zemes mēslošanas un kaļķošanas līdzeklis**
Filtrkaļķi, noņemot uz vietas cukurfabrikā, izsniedz par brīvu.
Iekraujot sūtīšanai vagonos un liellaivās iekasē vienīgi kraušanas izdevumus.

3) **Melase** — lētākā lopbarība

Lauksaimniekiem par melasi aprēķina sekošas lētas cenas:
Ls 30,— tonnā, ar iepildīšanu mucās, noņemot uz vietas cukurfabrikā,
Ls 32,— „ „ „ „ franko stac. Krustpils, Liepāja, Jelgava vai kuģa piestātne Jelgavā.
Cukurbiešu graizījumus un filtrkaļķi izsūta vagonos sabērtā veidā, ne mazāk par vagona kravu.

Pasūtījumus pieņem un tuvākas ziņas sniedz:

1) **Valsts cukura monopola pārvalde, Rīgā,**
L. Smilšu ielā 1/3, dz. 8, tālr. 20739
2) **Jelgavas cukurfabrika, Jelgavā,** tālr. Jelgava 296
3) **Krustpils cukurfabrika. Krustpilī,** t. Krustpils 55
4) **Liepājas cukurfabrika, Liepājā,** tālr. Liepāja 1894
5) un visās valsts dzelzceļa stacijās.

Valsts cukura monopola pārvalde.

MAZPULKS

LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS KAMERAS MĒNEŠRAKSTS
JAUNATNEI UN MAZPULKU DALĪBNIEKIEM.

IZNĀK KATRA MĒNEŠA 15. DIENĀ.
REDAKCIJA UN EKSPEDĪCIJA: RĪGĀ, BAZNĪCAS IELĀ № 4-a. TĀLRUŅI: RED. — 21617, EKSPED. — 22822.
ABONĒŠANAS MAKSA: GADĀ LS 2,—; ATSEVIŠĶS NUMURS 20 SANT.
SLUDINĀJUMU MAKSA: 1/1 L. P. — LS 100,—; 1/2 L. P. — LS 50,—; 1/4 L. P. — LS 25,—.

V. gada gājums. **15. decembrī, 1935. g.** **№ 12**

Arn. Lūsis.

Ziemassvētkos.

Dažreiz svētku dienas mums pienāk negaidītas. Aizņemti darbā, mēs nemaz neievērojam, ka laiks ir gājis uz priekšu, un, ka rīt vai parīt mums būs jāpārtrauc ikdienas gaitas un jāuzvelk tīras, svētku drānas.

Bet Ziemassvētki viemēr atnāk sengaidīti. Jau ilgu laiku pirms viņu iestāšanās visus — vienalga, vai tie jauni ir vai veci, pārņem savāds nemiers, un sirds piemūs un liek gaidīt viņu atnākšanu. Varbūt, ka Ziemassvētkiem to dod gaišo svecīšu neskaitāmās liesmiņas, kas simbolizē gaismas atgriešanos pasaulē, jo saule, kas decembŗa mēnesī tikai īsu brīdi parādās pie apvārkšņa, tagad atkal sāk mērot garāku ceļu debesu bezgalībā. Varbūt, ka tā ir vecāku un draugu labvēlība, viņu pasniegtās dāvanas un mīļi vārdi, kas mums dara sirdis tik līgsmas un prātu tik modru...

Nevien saimnieciskās rūpes un raizes un darba augļi uztur cilvēku, bet arī garīgais spēks un garīgais stiprums.

K. Ulmanis.

līst gaiša prieka un sajūsmas vērsmām. Ar ilgošanos mēs gaidam to brīdi, kad kopā ar tuviem un mīļiem cilvēkiem varēsim raudzīties gaiši mirdzošās svecīšu liesmās, kad varēsim dziedāt jau tikdaudz reiz dziedātās svētku dziesmas par Pestītāja piedzimšanu Betlēmē, senā Dāvida pilsētā.

Un garā mēs jau dzirdam kamanu slieču mīksto gurkstēšanu un pie ilksim piekārto zvanu šķindas, kad caur zilu nakti brauksim uz dzimtenes baznīcu...

Tas ir savāds, neizteicams burvīgums, kas piemīt Ziemassvētkiem, kas saista Varbūt, ka tā ir apziņa par naida, skaudības un nesaticības izbeigšanos, jo Ziemassvētkos cilvēki darot un varot darīt tikai labu.

Tumšās domas, ļaunie speki apklustot tad, kad iestājoties Svētā Nakts... Jā, arī tas... Bet tomēr — ir kaut kas vairāk šiem svētkiem. Tā — mīlestība un viņas atklāšanās pasaulei Jēzus Kristus personā. Ziemassvētkos mēs atceramies lielo izlīdzinājumu, kādu Dievs caur savu Dēlu devis cilvēcei, lai rādītu mums dzīvē gaismas un patiesības ceļu, lai aicinātu

mūs kalpot augstākām vērtībām un lielākiem mērķiem.

Mazpulku dalībnieki! Šis aicinājums attiecas arī uz jums! Jūs esat tie, kuŗiem būs jāsvin vēl daudzi Ziemassvētki, jāsvin tad, kad jūsu vecāku un draugu rindas būs, varbūt, kļuvušas jau retākas un daudzi no tiem būs aizgājuši Debestēva gaismas un pilnības valstībā. Bet Ziemassvētku prieks ir pilnīgs tikai tad, ja mēs tos varam svinēt savā dzimtenē, savā tēva sētā, draugu un tuvinieku vidū, ja mēs varam svētku vēstījumu klausīties mātes valodā. Jums, mazpulku dalībnieki, jāgādā par to, lai tas tā būtu. Ziemassvētki uz mums runā par mīlestību, jo Kristus taču ir teicis, ka tā ir visu baušļu piepildījums. Un tēvu zemes un tautas mīlestība ir lielākā no visām mīlestībām. Jūs esat solījušies dzimtai zemei ziedot savu veselību un savu darbu — un Ziemassvētki lai jums šo solījumu atgādina. Maz jūsu vidū, varbūt, būs tādu zēnu un meiteņu, kas atcerēsies kādus citus Ziemassvētkus... Pirms nepilniem divdesmit gadiem Tirēļpurvā un Ložmetēju kalnā mūsu tēvi un brāļi svētku naktī izcīnīja slavenas cīņas, kuŗās pierādīja savu tēvu zemes mīlestību... Un, kaut arī viņiem gribējās sēdēt pie gaišas eglītes, kaut arī viņi labprāt būtu kluso stundu sagaidījuši savu draugu un tuvinieku vidū — tomer tie neatteicās iet pretim ienaidniekam, jo viņi zināja, ka kalpo savai tautai, ka kalpo taisnībai. Neviens viņiem nepārmet, ka tie svētku naktī gājuši cīņās, jo viņi sargāja savu dzimto zemi un savus brāļus un māsas. Viņi Ziemassvētkos tautai deva lielāko dāvanu, kādu cilvēks var dot — savu dzīvību. Un tikai tamdēļ tagad mēs varam sagaidīt lielā Bērnu Drauga piedzimšanas svētkus mierā un klusumā, ka viņi — latvju strēlnieki — šī miera nepazina...

Ziemassvētkos mēs slavējam Dievu, sludinam mieru virs zemes un labu prātu cilvēkiem. Bet tikai tad Dievs top patiesi godināts, ja mēs savā dzīvē kalpojam augstākām vērtībām, ja mēs ziedojam savu prātu skaidrākām domām, sirdi taisnībai un kvēlākai sajūsmai... Īstais dievkalpojums ir visa cilvēka dzīve. To, mazpulku dalībnieki, paturat vienmēr prātā, lai jums Ziemassvētki kļūtu par patiesiem gaismas un prieka svētkiem. Jūs saņemat dāvanas no mīļiem cilvēkiem un paši ar savām dāvanām gribat tos iepriecināt. Bet viena dāvana jums jādod arī Dievam un Pestītājam. Tā lai ir — jūsu sirds, jūsu apņemšanās pildīt sava svinīgā solījuma skaistos vārdus par sirds un prāta ziedošanu skaidrībai. Otra dāvana pienākas dzimtenei. Un to sauc — tēvzemes mīlestība...

Vēlam jums, mazpulku dalībnieki, gaišus svētkus un gaišu svētku prieku.

Svētvakarā.

Tāds skaistums sirms ir svētvakaram,
Kad dienu gaita norimusi,
Un krēslas spārni plīvo klusi.

Šis klusais vakars tavam garam,
Kad skarbais dienas troksnis stājies,
Ar savu sirdi sarunājies.

Kā vieglu, gaišu spārnu vēdas
Skar tavu nemierpilno sirdi,
Līdz viņas kluso balsi dzirdi.

Tik tālas liekas visas bēdas,
Un viegli kļūst, kaut bija grūti,
Tu apskaidrotu prieku jūti.

Lilija Ābelīte.

Ziemā.

Aug. Briedis.

Ziemas gaŗos vakaros.

Vasarā, kad vakars ar rītu tik tuvi, ka vakara un rītablāzma itkā rokas sasniedzas, tad visas gaŗās dienas gaitas saistās pie lauka. Tad esam saules un zemes rokās un, tā visu augu vasaru viens darbs dzen otru, līdz kuļmašīnas svilpe pasludina, ka laiks aiziet atpūtā.

Darba soļi sāk vīties ap māju, tā jāapkopj, jānoliek vasaras darba rīki, lai stāv līdz pavasarim. Dienas sarāvušās īsas. Drīz pienāk krēsla un vakara soli apkopusi mājas saime sarodas istabā. Tagad tā tapusi par centru.

Zemnieku dvēseles vērīgais tulks, lauku dzīves izpratējs un mīļotājs Rudolfs Blaumanis, izdodams savus pirmos stāstus liek grāmatai virsrakstu „Pie skala uguns.“ Tas atgādina tos laikus, kad lauku māju saime pie skala uguns, savus mājas darbus strādādama, kavējās stāstos, kuŗi gāja muti no mutes. Grāmatu toreiz bija maz, bet radās viens, otrs labs stāstītājs, kas labi prata stāstīt pasakas, dažus dzīves notikumus, ne reti ļaudams vaļu arī savai fantāzijai. Un daudz kas tika pārrunāts tādā kopīgā mājas saimē. Bija veci piedzīvojuši ļaudis, kuŗi pieredzējuši citādus laikus dalījās ar jaunajiem iespaidos par seno dienu dzīvi un notikumiem. Tagad mēs tos meklējam grāmatās. Bet, jaunie draugi, ja jums ir gadījums sastapt kādu, kas mīl stāstīt par agrākiem laikiem, klausaties viņu, lūdziet lai stāsta, dzirdēsiet tādus nostāstus, kādu grāmatā vēl nav un tie daudzreiz ir visai vērtīgi. Nodziļinoties tādos nostāstos, tie, rādot pagātnes ainas, mācīs labāk saprast tagadni.

Tādi stāsti tika stāstīti un sarunas vestas darbu strādājot. Un darbu nebija mazums. Pie skala uguns būs darināti tie

skaistie tērpi, kādus vēl tagad iņem no vecajām lādēm un kuŗi ir tādi mākslas darbi, ko apbrīno ne tikai mūsu mākslas pazinēji un gaumes izpratēji, bet ar ko mūsu tautietes vērsušas uz sevi izsmalcinātu kultūras tautu uzmanību. Tāpat būs taisītas tās tīnas un vāceles, kuŗu izrotājumus uzskata kā stila paraugus.

Ne tik daudz uz fizisku, bet šoreiz vairāk uz garīgu darbu gribu griezt vērību. Tas jaunatnei sevišķi no svara. Vecā paaudze atminas vēl tos laikus, kad grāmata lauku sētā bija reta manta. Kas katrā mājā bija atrodams, tas bija kalendārs, kuŗā bez parastām kalendāra ziņām bija kāds stāstiņš. Tādēļ arī dažā mājā atradās ne viens vien kalendārs. Tie bija lēti un stāstu dēļ tos nopirka vairākus. Ar laiku pieauga grāmatu skaits un maz pamazām tās tika pieietamākas. Tagad par grāmatu trūkumu nav ko žēloties un ir gādāt; arī par to, lai grāmata būtu lasītājiem pieietama. Jau gadiem Kultūras fonds devis grāmatas ar devīgu roku. Mazpulku Virsvadoņa draudzīgais aicinājums atradis visai atsaucīgas sirdis un grāmatu plaukti no jauna bagātīgi pildas. Lai grāmatas tikai plauktos nestāvētu ir jāzina, kā pie tās vislabāk pieiet. Lasītājam jāprot izvēlēties īstā grāmata. Tas katram pašam ne katru reizi izdodas, gadas, ka ņem grāmatu uz labu laimi un tā var gadīties, ka nav lasītāja gaumei un saprašanai piemērota. Ja tāda neizdošanās atkārtojas, tad drīz var pienākt, ka atmet grāmatām pavisam ar roku, bet ar labu izvēli, varētu tapt par cītīgu lasītāju un iegūt vērtīgas zināšanas. Labi, ja bibliotēkārs ir labs grāmatu pazinējs un arī interesējas par lasītājiem. Tas zinās iedot noderīgu grāmatu.

Lai būtu lasītājiem pietura lasamās literātūras izvēlē, būtu visai noderīgi sastādīt sistemātiskus katalogus dažādās nozarēs, sākot no vieglākā, pakāpeniski ejot uz grūtāko. Tad katris izvēlētos savām tieksmēm piemēroto nozari (vēsturi, filosofiju, dabas zinības u. c.) varētu sākt lasīšanu no tās vietas, kas viņam pa spēkam un turpināt lasīšanu līdz augstākam, tā iegūstot plašas zināšanas. Sistēmātiska kataloga sastādīšanai vajadzētu nodibināties sevišķai komisijai. Pēc katalogu sastādīšanas tāda komisija varētu būt kā lasītāju vadītāja, pie kuŗas lasītāji varētu griezties pec paskaidrojumiem, kas viņiem pie lasīšanas izrādītos par vajadzīgu. Varētu uzstādīt jautājumus, uz kuŗiem pēc izlasītās grāmatas būtu jāatbild. Varētu uzdot arī rakstu darbus. Tā rastos savā ziņā augstskola mājās, un pie izglītības tiktu arī augstskolas durvis nevirinot.

Šī doma man nav jauna. Esmu par to jau runājis un rakstījis. Ja tagad atkal to daru, tad tādēļ, ka griežos pie jaunās paaudzes, kuŗai tāda lasīšana vislabāk varētu noderēt un kuŗa no savas puses arī ko varētu darīt, lai tiktu pie tādiem katalogiem un tādas lasītāju vadības. Savas domas šinī lietā esmu izteicis mūsu izglītības lietu kārtotājiem. Bet šādi katalogi būtu sastādāmi un tāda komisija dibināma tikai tad, ja rastos pēc tādas prasība Līdz šim tā nēesot izpaudusies. Man ir pārliecība, ka mūsu centīgā jaunatne, kuŗa arvien tiko pēc saules apspīdētiem kalniem, labprāt redzētu tādas komisijas nodibināšanos, tādēļ tie, kas vēlētos tādai lasīšanai nodoties, varētu griezties pie mazpulku vadības un tā no savas puses šo lietu virzītu tāļāk.

Lasīšana labāk sekmējas, ja lasa vairāki kopā, jeb arī katris pa sevi izlasījuši izlasīto kopīgi pārrunā. Tā būtu laba ziemas gaŗo vakaru pavadīšana.

Ziemas tuvošanās.

Rudens skumjas iegulst silos
Ilgu ceļos tālos, zilos
Aizslīd pēdējs saules stars.

Debess jums vēl sārti žvīgo,
Gatvē rudzu vezums līgo —
Rudens pievakarē tumst.

Drēgnas vēsmas plīvo gaisā,
Miglas tēli miegā raisā
Lēnam ceļas, lēnam zūd.

Rudens tumsa iegulst logos.
Vējš pa reizi iešalc kokos —
Lēniem soļiem ziema nāk.

Jānis Pimbers.

Ciema vecākais.

Valtera Edmonda stāsts.

Kārlis Haskels mira pavasarī. Viņš atstāja sievu ar deviņi bērniem, mazu mājiņu ar četrām istabām un vienu dolaru naudas, ko ciema vecākais vēl nebija samaksājis par teļu. Atraikne bija vienkārša, godīga un diezgan izveicīga sieviete. Viņa nenogurusi strādāja mājās un rūpējās par to, lai bērni būtu apmazgāti un aplāpīti, bevisos tajos darbos, kas bija darāmi sētā un laukā, viņa līdz šim bija paļāvusies uz savu vīru. Bet nu jau kopš nedēļām viņa varēja paļauties vienīgi uz Dievu.

Tad kādu dienu viņai bija saruna ar Jāni.

Jānis bija ģimenē vecākais dēls. Nākošais vecākais dēls bija tikai septiņus gadus vecs, bet pa to vidu bija meitenes. Māte norādīja dēlam, ka tagad nu viņam jābūt tēva vietā mazākajiem brāļiem un māsām. Tie uz viņu raugoties, kā uz savu atbalstu un arī viņa pati tam pilnīgi uzticoties.

Pēc šīs sarunas māte asaru pilnām acīm noskūpstīja dēlu un steigdamās, kā vienmēr, devās atkal pie saviem dienas darbiem.

Negaidīti ieraudzījis mātes asaras, Jānis noskuma un sakaunējās. Viņš pakāra savu makšķeres kātu un izgāja dārzā. Tas bija pilns nezāļu. Citreiz velti bija sacīt, lai Jānis paņem kapli. Bet tagad viņš pats to izdarīja. Un kad bija izkaplējis pirmo rindu, tad iepriecināts jau varēja noskatīties, cik tā labi izskatījās.

Līdz vakariņu laikam viņš jau bija ceturto daļu dārza izkaplējis. Viņš paaicināja māti un māsas, lai arī tās paskatās, kas šinī dienā paveikts. Ar priecīgi drebošu sirdi viņš noklausījās, kā māte un māsas uzslavēja viņa darbu. Bet noraudzīdamās dārzā un apkārtējā zāājā, māte atcerējās, ka tas dolārs, kas jādabū par teļu, vēl līdz šim nava saņemts no ciema vecākā. Tas jādabū jau šovakar pat.

Jānim sirds nodrebēja domājot par gājienu uz ciema vecāko. Visas mājas šinī ciemā bija tik mazas, mazas koka vienstāvu būves. Ciema vecākā ķieģeļu māja tādēļ izskatījās kā pils. Jānis nekad nebija redzējis, kāda izskatās šai mājai iekšpuse. Tikai vakaros, ejot tai garām, labi varēja saskatīt aizkarus logos un lielas petrolejas lampas, kas gaišas padarīja visas telpas. Ciema vecākais Donis bija ievērojams vīrs visā apkārtnē. Viņam bija savs gruntsgabaliņš ciemā, bija arī lielāki zemes gabali ārpus ciema, kuŗus viņš izrentēja un saņēma krietnus ienākumus.

Māte bij iztīrījusi un izgludinājusi Jāņa uzvalku, bet neraugoties uz to, uzvalks izskatījās ļoti nonēsāts un nabadzīgs, kad viņš pieklauvēja pie lielās mājas durvīm un pretī nācējai, jaunai meitenei jautāja, vai varētu runāt ar ciema vecāko. Viņam bija tāda sajūta, ka tā ir jau nekaunība prasīt tādam cilvēkam kā ciema vecākam naudu, vienalga, kaut arī tikai parādu. Jānim tā vien likās, ka viņu izdzīs ārā pa durvīm. Bet māte bija sacījusi, ka nauda vajadzīga un tad taču tā bija jāmēģina dabūt.

Jaunā meitene drīz atgriezās un ieveda Jāni ciema vecākā darba istabā, atvērdama un aizvērdama aiz viņa durvis. Jānis palika stāvam ar muguru pret durvīm, abām rokām saņēmis cepuri. Viņš bija slaids, saviem gadiem pāri pāraudzis zēns, iegarenu, bālu seju un brūnām, biklām acīm.

„Skaties, Jānis!" iesaucās ciema vecākais. „Ko tad tu gribēji no manis?"

Šie vārdi nebija nelaipni. Tādēļ arī Jānis uzdrošinājās pateikt savu vajadzību.

„Ak, jā," sacīja Donis. „Žēl, patiesi žēl. Es to biju piemirsis".

Un ciema vecākais piecēlās no sava mīkstā ādas sēdekļa. Viņš piegāja pie rakstāmgalda un izvilcis no kabatas atslēgu žūksnīti, noliecās pie atvilktnēm. Jānis pa to laiku varēja aplūkot istabu, ar biezajiem un smagajiem aizkariem pie augstā loga, rakstāmgaldu, lielo lampu uz tā un gaiši liesmojošo kamīnu, pie kuŗa arī viņš tagad varēja apsildīties.

Donis atslēdza atvilkni un, izņēmis no turienes naudu, pasniedza to Jānim. Tad viņš atgriezās atpakaļ savā krēslā un aicināja arī Jāni apsēsties.

„Nu, kā jūs domājiet tagad iztikt?" jautāja ciema vecākais.

„Gan jau iekārtosimies. — Mēs jau arī nebūtu lūguši jums šo naudu, ja mums mājās nebūtu aptrūcis miltu," atbildēja Jānis.

„Nu, tas ir labi," lēnā balsī sacīja Donis. „Es jau to parādu atcerējos. Bet es tikai par viņu daudz nedomāju, jo tavs tēvs kādreiz no manis aizņēmās naudu".

„Es to nezināju," sacija Jānis. Viņš neko arī vairāk nevarēja izdomāt ko teikt. Viņš kā sastindzis raudzījās Donī un nevarēja saprast, kā gan viņa tēvs varējis aizņemties naudu no šī vīra.

Ciema vecākais kamīna priekšā lepni izcēla galvu. Viņš bija plecīgs vīrs, sārtu seju, iesirmiem matiem un stingrām, zilām acīm. Arī viņš tā savadi noraudzījās Jānī.

Pēc brītiņa viņš pamāja ar galvu un teica: „Jā, viņš aizņēmās no manis četrdesmit dolārus."

Tas bija tas, ko Jānis gribēja zināt. Bet, ka šī summa bija tik liela, to viņš pat iedomāties nespēja. Viss, ko viņš varēja izdomāt un pateikt — bija: „Es, kungs, to nezināju."

„Tas iespējams, ka nē. Tavs tēvs bija manai sievai attālāks radinieks. Un tā mēs daudz par to nedomājām. Kad mana sieva nomira, arī palika viss tāpat." Doņa uzacis savilkās mazliet uz augšu un viņš ugunī skatīdamies ievaicājās: „Cik vecs tu esi, dēls?"

„Sešpadsmit".

Ciema vacākajam ar to nepietika. Viņš turpināja izjautāt par ģimeni, par Jāņa brāļu un māsu vecumu, kā arī to, ko Kārlis Haskels sasējis dārzā un nelielajā tīrumā. Jānis viņam visu atbildēja, tikai savā sirdī nobrīnējās, cik maz šajā ciemā cilvēki zināja viens par otru. Viņš stāstīja par to, kā auga labība, kā auga saknes.

„Jā, dārzu vajaga apkopt un labi izkaplēt," teica Donis. „Kaplēšana ir labākais ko dārzā vispār var darīt. Un panākumi tad sagādā lielāku prieku, nekā nauda".

„Jā, kungs," atrauca Jānis, sajuzdams zināmu lepnumu sevī par padarīto darbu.

„Bet jūs jau nevarēsat iztikt ar saknēm un to labību vien," sacīja Donis. „Ko tad tu domā darīt?"

„Iešu strādāt, kungs!"

Ciema vecākais piecēlās no krēsla un salicis rokas kabatās, turpināja:

„Tas tev jādara un jārūpējās par savu ģimeni. Varbūt, ka tu varēsi man atmaksāt arī tos četrudesmit dolārus, ko tavs tēvs no manis aizņēmās." Viņš izstiepa roku sveicienam, ko Jānis stingri satvēra. „Kā tu domā, kad tas varētu būt?"

Jānis nobāla. „Nezinu, kungs!"

Donis pasmaidīja.

„Šāda valoda man patīk labāk, nekā viegli solījumi, dēls." Un viņš pavadīja Jāni līdz durvīm, uzlicis savu roku viņa plecam.

„Labu laimi tev," viņš durvis vērdams vēl nosauca zēnam pakaļ.

Vasarā laiku pa laikam Jānis gāja darbā nopelnīdams gan ne vairāk kā četrdesmit centus dienā. Strādāja tikai dienas trīs nedēļā. Vispāri Jānim ar darba meklēšanu laimējās, jo viņš bija spēcīgāks, nekā izskatījās un darbu strādāja cītīgi. Ļaudis atcerējās arī viņa tēvu — un gribēdami palīdzēt, maksāja, ja ne vairāk, četrdesmit centus dienā un aicināja strādāt.

Bet neraugoties uz visiem šiem niecīgajiem grašiem, ciemā nebija daudz tādu cilvēku, kas varētu darbu dot svešam. Tādēļ Jānim atlika laika kārtīgi apkopt arī pašam savu dārzu.

Atcerēdamies tēva gaitas Jānis bieži brīnījās, kā gan viņš tik viegli ticis ar darbiem galā. Šovasar Jānim neiznāca laika ne brīdi aiziet makšķerēt. Pāris reizes, kad bija brīvāks, tad viņš atcerējās tos četrdesmit dolārus, kas jāatdod ciema vecākajam un tūlīt devās atpakaļ apklausīties pēc darba. Beidzot viņš arī atrada pastāvīgāku darbu, piecus kilometrus no ciema. Katru rītu un katru vakaru viņš gāja šo garo ceļa gabalu, lai tikai kaut cik nopelnītu. Maz pamazām viņš jau varēja aptvert, ko nozīmēja tie četrdesmit dolāri. Kaut gan sākumā viņš visus savus ienākumus atdeva mātei, tak brīdi pa brīdim viņš sāka arī taupīt. Augusta beigās, kad Jānis paša sataupīto pirmo dolāru turēja rokās, viņš priecīgu sirdi domāja, ka reizi pienāks tā diena, kurā viņš parādu varēs atmaksāt.

Un tad domas vairs nerimās. Viņš sāka saskatīt jau arī tādu dienu, kurā būs iespējams uzbūvēt mātei jaunu māju, būs iespē-

Liels zirgs, mazs jūdzējs.

jams varbūt arī apprecēties un pašam uzsākt jaunu un drošu dzīvi.

Ap pusoktobri Jānis jau bija nopelnījis tik daudz naudas, ka ģimene droši varēja iztikt visu ziemu. Šoruden tā bija pirmā reize viņu dzīvē, kad māte varēja nopirkt arī cukuru un ievārīt ogas, ko meitenes dārzā bija salasījušas. Kartupeļu lauks deva četrdesmit pūrus kartupeļu un labība, kuŗu Jānis varēja arī pārdot, deva dažus dolārus ienākuma vairāk.

Pabeidzis sazāģēt ziemai malku, Jānis saskaitīja savus ietaupījumus un atzina, ka gluži labi jau var izdarīt pirmo maksājumu ciema vecākajam. Iznāca tikai pieci dolāri, bet Jānim izlikās tā ļoti liela summa. Šos piecus dolārus viņš gribēja nodot jau tanī pašā vakarā. Viņš devās uz lielo māju laikā, kad cerēja Doni sastapt vakariņas paēdušu. Gluži tāpat kā pirmo reizi, Jānis pieklauvēja, jauna meitene viņu ieveda pie ciema vecākā un gluži tāpat kā toreiz Donis sēdēja savā krēslā pie kamīna, tikai ugunskurs šoreiz likās par divām pagalēm bija lielāks.

„Sēdies, Jāni," sacīja ciema vecākais, „nu pastāsti man, ko es varētu tavā labā darīt."

Jānis nezināja kā iesākt sarunu un kamēr viņš tā neziņā valstīja cepuri rokās, Donis savā parastā zemā balsī turpināja: „Es varu tev pateikt, ka šovasar es tevi no acīm neesmu izlaidis, dēls. Un man patīk tas ceļš, kādu tu esi uzsācis. Man netik vien patīk, bet es esmu pārsteigts par to. Un es ar lielāko prieku palīdzēšu tev".

Jānis pacēla roku un noglaudīja matus. „Es neesmu šurp atnācis, lai jums lūgtu ko, Dona kungs," teica Jānis un ar roku tvēra kabatā un izvilka no turienes naudas gabalus. Bet viņa rokas bija nedrošas un neveiklas. Daži naudas gabali noripoja

zemē un pakrita zem galda. Kad viņš nometās ceļos, lai salasītu, viena vienīgā vēlēšanās bija, kaut jel tie neskanētu tik ļoti".

Nevarēdams paskatīties ciema vecākajam acīs, Jānis tam saujā bēršus sabēra naudas gabalus. „Es gribēju drusku atmaksāt parādu. Tagad gan man nav vairāk kā tikai pieci dolāri. Varbūt jūs pārskaitīsat, kungs".

„Pareizi, dēls, nauda jāskaita," teica Donis un pārskaitīja sīkos naudas gabalus. Tad viņš piegāja pie galda, ielika naudu atvilknē un izrakstīja kvīti un nodeva to Jānim.

„Kam tas, kungs?" Jānis brīnēdamies jautāja. Ciema vecākais nopietni paskatījās.

„Tā ir kvīte, Jāni. Tā liecina, ka tu man esi atmaksājis piecus dolārus".

„Kamdēļ tad kvīti? Pietiek jau kad tikai nauda atdota".

„Katram gadījumam, Jāni," paspiezdams Jāņa roku, teica vecākais. „Nu, ko tu darīsi tagad pa ziemu?"

„Nezinu, kungs. Es cerēju, ka dabūšu darbu viesnīcā pie Brovna kā malkas sazāģētājs, bet viņš jau pieņēmis citu. Frīlam ģērētavā vairs nava darba.

Tie jau arī vienīgie darbi, uz kuriem šinī ciemā varēja cerēt. Ja nu to nebija, tad cita arī ko gaidīt vairs nebija. Ciema vecākais to zināja tikpat labi kā Jānis, tādēļ viņš piekrītoši pamāja un teica: „Es citādi visādi varētu tev palīdzēt, bet darba ziņā arī es nekā nevaru darīt."

„Tā ir, kungs," teica Jānis un devās uz mājām.

Lai arī kā, Jānis tomēr jutās ļoti laimīgs. Pārnācis mājās un sastapis māti virtuvē, viņš nespēja novaldīt savu prieku un nosēdies viņai līdzās, izstāstīja visu. Stāstīja kā taupījis centu pie centa, līdz sataupījis piecus dolārus un nodevis tos ciema vecākajam. Viņš parādīja mātei arī kvīti.

Paskatījusies kvītē māte neteica ne viena vārda, tikai viņas galva liecās zemāk un zemāk pār to, līdz beidzot viņa sāka kliegt. Pirmā acumirklī Jānis nekā nesaprata. Viņam šķita, ka māte varētu tik skaļa kļūt vienīgi priekā, bet viņa nekliedza tā kā priecīgs cilvēks. Beidzot viņa pacēla seju un ieskatījās Jānim acīs.

„Ak, Jāni, kamdēļ tu tā darīji?"

„Es gribēju kaut mazumiņu jau atlīdzināt no tā parāda, ko tēvs aizņēmies," Jānis smagu sirdi atbildēja. „Vai tad tas tā nava labi?"

„Labi jau ir. Bet tu tak man to iepriekš varēji pateikt."

„Es gribēju tevi pārsteigt, māt," Zēns bikli runāja. „Ar to taču es negribēju tev pāri darīt. Un vai tad es neesmu tev jau diezgan devis?"

„Es nesaku, dēls," viņa gandrīz smaidīdama teica. Bet tad viņa atkal sāka nervozēt — „Mūsu ģimene par vienu locekli atkal pavairosies. Tev būs brālītis, vai jauna māsiņa. Es esmu tik lepna un apmierināta ar tevi. Es nesaku, ka tu man nebūtu naudas diezgan devis".

„Brālītis vai māsiņa?" iesaucās Jānis. Viņš pirmā brīdī to nevarēja aptvert.

„Nu, labi, māt," viņš beidzot noteica. „Es to nezināju".

Taču māte vēl arvien nerimās uztraukties par atdoto naudu.

„Vai tad es tev vēl diezgan neesmu devis?" sāpīgi atkārtoja Jānis.

„Ak, jā!" Tu esi šovasar lieliskus darbus padarījis. Bet līdz ar to tu arī visu mūsu dzīvi esi citādu padarījis. Visi ļaudis par mums tagad sāk citādi domāt. Redzi, es agrāk par to nekad nebiju domājusi. Es biju apmierināta.

„Bet tagad, kad tu man parādīji kvīti par 5 dolāriem, man ienāca prātā, cik labi būtu, ja es varētu samaksāt ārstam un vecmātei, un man vairs nebūtu jāiet brīvajā nodaļā kā tas bijis līdz šim. Es nekā negribu pārmest Kārlim. Es viņu mīlēju. Bet viņš nesaprata, cik nepatīkami ir, iet tur, kur visi var par brīvu iet. Nu redzi nu," viņa gandrīz raudādama nobeidza, „ar tiem pieciem dolāriem man pietiktu ārstam Slokumam un vecmātei Grandei. Divi dolāri viņam, trīs vecmātei".

Arī ar šo paskaidrojumu, Jānis visu īsti labi nesaprata, tikai juta, ka kaut kas neparasts ir noticis.

Nākošās divās, trīs dienās Jānis pārdomāja notikušo. Viss tam likās apgriezies

Kuŗa ātrāk salāpīs?

otrādi. Iznāca tā, ka viņš daudz strādādams un daudz pelnīdams savu māti tomēr bija atstājis tādos pašos apstākļos kā senāk. Tā tam nevajadzēja būt un tomēr — tā bija.

Šī sajūta Jāni nospieda un viņš droši vien būtu atslīdējis atpakaļ savā bezdarbībā, ja nebūtu sastapis Setu. Sets bija indiānis, kas vasarās strādāja kokzāģētavās, bet ziemu devās prom uz ziemeļu mežiem un upju krastiem medībās. Lika bebru lamatas un šāva arī citus meža zvērus. Ļaudis neuzticējās Setam un neieredzēja viņu neciešamās smakas dēļ. Viņš jau pa gabalu oda pēc stipras tabakas.

Sets stāstīja Jānim, ka domājot doties uz ziemeļiem pēc divām nedēļām. Ziema nāca vēlu, bet Sets cerēja, ka kažokādas ķeršoties vēl labāk kā pagājušā gadā, kad viņš nopelnījis tikai 200 dolārus.

„Divi simti dolārus," domāja Jānis un brīnījās, kur gan tāds cilvēks kā Sets varēja likt tikdaudz naudas. Tad viņš griezās ar jautājumu pie indiaņa.

„Cik varētu izmaksāt lamatas un viena cilvēka uzturs pa ziemu?"

Sets pievērsa savu tumšo seju Jānim. Tā nebija zobgalīga, vai arī varbūt viņš tikai sevi neparādīja un atbildi deva nopietnu.

„Septiņdesmit pieci dolāri. Vai tu gribētu iegādāt arī bisi?"

Jānis piekrītoši pamāja.

„Septiņdesmit pieci dolāri" — viņš domāja un tūliņ arī atcerējās, ka ir tikai viens cilvēks, kas viņam tos varētu dot.

„Tu nāksi?" jautāja Sets.

„Varbūt".

„Nāc ar mani kopā. Es zinu labas medības vietas. Pietiks mums abiem. Es palīdzēšu tev uzcelt būdu".

„Redzēsim".

— — — — — — — — — — — — — — —

Pulkstens jau bija pāri par desmitiem vakarā, kad Jānis devās pie ciema vecākā. Viņš tā arī sevī bija noņēmies— ja vēl būs uguns, tad ies augšā, ja ne — atgriezīsies mājā un naudu nekad neprasīs.

Māja ciema pusē bija tumša, bet kad Jānis tai apgāja apkārt, tad ieraudzīja Doņa darba istabā degam uguni. Zēns pukstošu sirdi pieklauvēja pie loga. Vecākais lēnām piecēlās un pienācis pie loga atvēra to vēsajā naktī. Ieraudzījis zēna bālo seju un lielās acis, viņš pārsteigts iesaucās: „Ko tu tagad vēlies?"

„Lūdzu, vecākā kungs, vai es drīkstētu ar jums runāt?"

„Bet ir tak tik ļoti vēls," teica vecākais brīdi stīvu skatu raudzīdamies zēnā. Tad viņš aizvēra logu un devās atdarīt durvis. Viņš izskatījās mazliet bargs, bet tomēr draudzīgs.

„Nu, ātri un īsi," sacīja vecākais, kad viņi bija abi iegājuši darba istabā.

Jānis bija tik bāls, cik vien cilvēks bāls var būt. Mēle stomījās.

„Es jums gribēju ko lūgt. Bet ja jums tas nepatīk, tad sakat man to skaidri. Tas viss attiecas uz maniem medību piederumiem, kuŗus es šoziem gribu iegādāties un uz tiem pieciem dolāriem, kuŗus es jums atdevu."

„Runā skaidrāk zēn,," viņam uzsauca ciema vecākais. „Sāc no gala! Kāda gan tam visam sakarība ar tiem pieciem dolāriem?"

Jānis sāka stāstīt. Izstāstīja visu, kas noticis ar māti, kā viņa uztraukusies.

Vecākais kļuva nemierīgs. „Ak, negals negals ar tiem sieviešiem," viņš iesaucās. „Nu, un tagad tu gribi tos piecus dolārus atpakaļ?"

„Ne, ne, es negribu," Jānis noteikti atbildēja. „Bet ļaudis še vairs nevar man dot darba, un es gribētu, lai mana māte jūtās labāk, kā kuŗa katra vairāk cienījama persona. Es gribētu lūgt tikai, lai jūs man palīdzat aizkļūt medībās".

„Cik tur vajādzētu?"

„Septiņdesmit piecus dolārus," čukstēja zēns. „Bet es ceru, es iztikšu ar mazāk, ar piecdesmit. Es nopirkšu lamatas un jau lietotu bisi. Tāpat ēšana man arī daudz neizies. Neesmu liels ēdājs. Un šaut es labi protu".

„Septiņdesmit piecus dolārus? — Un tu prasi, lai es aizdodu septiņdesmit piecus dolārus sešpadsmit gadus vecam zēnam?" — Vecākā seja pēkšņi kļuva drūma.

„Es jau varētu iztikt tikai ar piecdesmit" teica Jānis. „Šī medībās iešana jau ir tikai mans nodoms. Ja viņš jums liekas slikts, tad es neņemšu naudu".

„Nu, un tu gribi tos piecus dolārus arī atpakaļ — tā tad kopā astoņdesmit. Klāt vēl četrdesmit — simtu divdesmit."

„Būs tikai deviņdesmit pieci, ja jūs man dosat piecdesmit."

„Lai tas paliek," bārgi iesaucās vecākais „ja es tev došu, tad došu tā, lai tu vari dzīvot un nevis tur mežā līdz pavasaŗam nomirt."

Jānim neatlika nekā ko teikt.

„Nu, bet kā ar to Setu?" jautāja vecākais. „Viņš ir dzērājs un rupjš puisis. Vai tu viņam varēsi uzticēties?"

„Es ar viņu satikos zāģētavā strādājot. Viņš vienmēr pret mani bijis laipns".

Donis vairs neko pretī neteica, bet paņēmis no atvilktnes piecus dolārus, atdeva tos zēnam.

„Rītvakar atnes man kvīti," bij viss ko viņš runāja.

Kad Jānis pārnāca mājās un atdeva mātei naudu, viņa bij tik priecīga, tik priecīga, ka zēns jutās mazs un nožēlojams viņas priekšā. Tā vien likās, ka viss viņa darbs būtu sadedzis un izdzisis. Jānis šai brīdī baidījās iet uz ciema vecākā mājām pēc naudas.

Bet viņš tomēr aizgāja.

Vecākais viņu aizturēja tikai īsu brīdi. Viņš atņēma Jānim atnesto kvīti un pasniedza tam kādu citu papīri.

„Paraksti to tur labajā stūrī," vecākais norādīja un kad Jānis to bija padarījis, tad piebilda: „Tā ir kvīte par septiņdesmit pieciem dolāriem. Še būs nauda. Tikai nepazaudē to uz māju iedams".

Viņš pavadīja Jāni līdz durvīm un sirsnīgi pasniedza tam roku.

„Labu laimi. Un tiklīdz tu pavasarī atgriezīsies, neaizmirsti arī mani apmeklēt".

Silenes mazpulka dalībnieki ražojumu apskatē.

„Pateicos," bija viss, ko Jānis varēja pateikt.

— — — — — — — — — — — — — — —

Jānis palūdza Setu, lai tas palīdz viņam iepirkties, ko indiānis arī darīja ar lielu prieku. Jānis jutās laimīgs par saviem medību piederumiem un lielo somu ar proviantu. Viņš jutās tik pateicīgs, ka atļāva indiānim nopirkt arī šņabi.

„Nē, nē," iesaucās Sets. „Nākošā pavasarī, tad — ja".

Sets savā bluķa laivā kopā ar Jāni devās ceļā augšā pa upi. Pagāja divas nedēļas, kamēr viņi nonāca Seta medību rajonos. Tur viņi uzcēla nelielu mītni, gluži tādu, kādās dzīvo indiāņi. Ierīkoja tur arī skursteni, lai dūmi negrauztu acis. Un tad Sets kādas pāris dienas vadāja Jāni pa mežu un pa upes krastiem, rādīdams tam un mācīdams kā vajaga izturēties medniekam katrā atsevišķā gadījumā. Rādīja un stāstīja, cik daudz vajaga uzņēmības un pacietības, ja īsti ko grib nomedīt.

Jānis patiesi daudz ko varēja iemācīties no Seta. Vispirms jau viņš redzēja un saprata, ka šādos apstākļos indiānis ir nepasakami veiklāks un izmanīgāks par balto cilvēku. Viņam netrūka arī jautrības un laba humora. Pat tad, kad nemitīgi nāca sniegs un nekur nevarēja iet medībās. Sets prata uzturēt možu garastāvokli, taisīdams Jānim slēpes.

Ja bebrus ķerot, Jānim kas vēl neveicās, tad Sets to mierināja ar vārdiem, ka cilvēks visu varot iemācīties un ka nekāds kauns neesot kautko nezināt.

Un Jānis vēroja un mācījās. Ar katru dienu viņam veicās labāk. Marta sākumā ādu jau nomedīts tik daudz, ka Sets tās novērtēja divsimts dolāru vērtībā. Līdz mēneša beigām kažokādu vērtība varēja pieaugt līdz divi simti piecdesmit dolāriem.

Sniegs kusa ātri, bet ledus vēl turējās. Jānis kļuva nemierīgs. Viņš gribēja doties

mājup. Tā taču bija vērtība ar kuŗu viņš varēja samaksāt tagad aizņemto naudu un arī tēva parādu. Arī tad viņam pašam vēl paliktu liela summa, ar kuŗu varētu visu vasaru pārtikt. Nākošā ziemā viņš varēja pelnīt sev un noguldīt naudu bankā.

Jānis pateica arī Setam savu nodomu, doties mājup. Indiānis teica: jā," bet lūdza viņu vēl palikt, jo ādas vismaz divas nedēļas turējās labi un dažreiz taisni marta beigās gadījās vislabākie medījumi.

Bet Jānis nebija atturams. Viņš vairs nevarēja savu prātu piesaistīt medībām. Tad cits nekas neatlika kā vien kravāties. Sets Jānim palīdzēja.

Nākošā rītā Jānis devās ceļā. Sets viņu pavadīja krietnu gadalu. Atvadoties indiānis negaidīti iesaucās: „Tu biji lāga puisis, Jāni. Nākošā gadā nāksim atkal".

„Droši," teica Jānis. „Paldies par visu, ko tu man darīji, Set. Bez tevis jau man nekas nebūtu iznācis. Es varu teikt, ka izņemot ciema vecāko, man labāka drauga nav bijis kā tu".

Indiāņa tumšā seja savilkās priecīgā smaidā un viņš izplezdams rokas, iesaucās: „Ak, jā! Plašs apgabals, labs draugs un ādu abiem pilnīgi pietiekoši".

Tad Sets saņēma Jāņa roku.

Viņš teica: „Uzklausi Setu. Ja ledus iziet, tad nocērt divus baļķus. Atceries Setu. Nocērt d i v u s baļķus un sagāz tos šķērsām pāri vienu otram. Viens netur, veļas. Divi tevi pasargās".

„Jā, labi," teica Jānis. Viņš gribēja iet jo saule jau bija uzlēkusi.

„Laimīgi" — novēlēja Sets.

Jānis gāja steidzīgiem soļiem. Viņš šinī rītā jutās stiprāks, jutās kā pieaudzis vīrs. Smago nesamo, kas uzlikts viņa pleciem, prieks nest. Domas jau bija aizsteigušās mājās pie mātes. Viņš tai nopirks jaunu kleitu. Un arī māsām katrai ko jaunu. Jā, — līdz šim viņš tā nebija varējis domāt...

Viņš redzēs arī ciema vecāko. Un Jānis iedomājās sevi ieejam vecākā darba istabā un nometam tur zemē savu smago nastu. Tad viņš paskatīsies tam acīs. Šajā brīdī Jānim likās, ka tas būs vairāk, daudz vairāk, nekā tas, ko viņš savai ģimenei gribēja darīt.

Sniegs jau šur tur bija nokusis, bet mežā tas vēl turējās un ceļš iešanai bija itin labs. Naktis Jānis pavadīja pārgulēdams uz koku zariem, sildīdamies pie neliela ugunskura. Viņa domas šajās vientulīgajās naktīs aizklīda daudzus, daudzus gadus uz priekšu. Viņš redzēja sevi līdzīgu ciema vecākajam. Domāja par mācīšanos, rakstīt un lasīt. Parakstīt pašam savu vārdu. Cik tas bija lieliski, ka cilvēks prata lasīt un ka viņš gan ar lielākiem, gan mazākiem burtiem varēja uzrakstīt, ko vien gribēja.

Un tad iedams Jānis izstiepās arvien taisnāks, nejuzdams sev plecos vairs ne-

Jauna sacensība — tikai mazpulku dalībniekiem.

Mazpulku dalībnieki, izlasat labi rūpīgi stāstu „Ciema vecākais" un dodat par viņu savas atsauksmes un raksturojumu. Kas uzrakstīs labāko un raksturīgāko atsauksmi tas saņems pirmo godalgu Ls 25.— Otrā godalga Ls 15.—, trešā Ls 10.—

Sacensības noteikumi tādi, ka jūs paši, mazpulku dalībnieki, būsat godalgu piespriedēji un izlēmēji. Iesūtītās atsauksmes iespiedīsim „Mazpulkā". Jūs sekojat tām un kuŗa jums labāk patiks par to nodosat savu balsi, — paziņosat žurnāla redakcijai, kāds numurs jums labākais izlicies, jo atsauksmes iespiedīsim ar tekošiem numuriem.

Atsauksmes iesūtamas līdz 1936. g. 1. februārim, uzdodot pilnu vārdu, uzvārdu, mazpulka nosaukumu un Latv. Lauks. kameras reģistrācijas numuru.

Ances mazpulka dalībnieki ierīko akāciju aleju savā skolā.

kāda smaguma. Viņa augums bija pieradis nest smagumus un darīt darbu. Tikai acis, tās bija palikušas tās pašas zēna acis, kādas viņas bija gadu iepriekš.

Kādu vakaru, pārgājis pāri lielākai upei, un apmeties naktsmājai, Jānis dzirdēja dobjus sprādzienus. No rīta ledus sāka iet ar lielu troksni, lūzdams un jukdams gabalu gabalos. Tā bija varena dabas spēle, un Jānis viņā raudzījās savādu, baigu izjūtu pārņemts. Ja vēl vienu dienu viņš būtu gaidījis, tad upe jau būtu vaļā un viņam gribot negribot jāgriežas atpakaļ un jāgaida Sets. Tagad turpretī atlikušas pāriet vairs tikai mazas, sīkas upītes

Lielākā daļa no tām bija vaļā. Bet Jānis atrada vietas, kur viegli tikt pāri. Līdz pat pēcpusdienai viņam nebija nekādu rūpju. Vēlā pēcpusdienā, kad viņš no mājām vairs bija tikai piecus kilometrus, vajadzēja pārkļūt pāri pēdējai nelielai upei.

Spēcīga straume šņākdama traucās garām. Nometis savu ādu saini, Jānis ķērās pie cirvja. Koks krita tieši pāri straumei, bet otra koka nebija tuvumā. Tādēļ arī Jānis daudz par to nedomāja. Viņš gribēja vēl šo nakti nokļūt mājās un būdams drošs zēns, cerēja pāriet arī pa vienu baļķi.

Jānis deva spēcīgu spērienu nocirstajam kokam, bet tas stāvēja stingri. Un šajā brīdī viņš aizmirsa Seta vārdus. Ar ādu saini uz muguras, cirvi vienā un bisi otrā rokā viņš uzkāpa uz koka. Tas turējās stingri kā akmens. Straumes joņošana pa koka apakšu un vietām arī virspusi, Jānim gluži neko nenozīmēja. Visas viņa domas bija skaidras un acis jau kāri raudzīja saskatīt otru krastu, kad bez mazākā brīdinājuma, koks sāka velties un nometa Jāni straumē.

Ar pirmo kritienu zēns nometa šauteni un cirvi, instinktīvi pieķerdamies zariem. Bet kamēr viņš pūlējās kaut cik noturēties, viņš juta, ka straume nospiež viņu ūdenī un aizrauj sev līdzi ādu nastu. Jānis mēģināja to ķert, bet velti. Tā aizpeldēja.

Kad jauneklis beidzot izrāpās krastā, viņam nekā vairāk nebija, kā vien dzīvība, sastingušas miesas un slapjas drānas.

Nebija nozīmes gulēt še sniegā, jo arī kliegt un raudāt viņš vairs nespēja. Tadēļ viņš cēlās kājās un devās pa upi lejup, mēģinādams vēl saskatīt savas kažokādas, bet viss bija velti. Straume nemitīgi joņoja uz priekšu, mezdama šaurajos krastos augstus viļņus.

Lielā tumsā Jānis sasniedza savu ciemu. Viņā atkal bija atgriezusies drosme un viņš devās tieši pie vecākā. Pieklauvēja un iegāja. Izmircis un drebēdams viņš nostājās ka-

mīna priekšā un izstāstīja Donim visu, kas bija noticis, neaizmirzdams piebilst, ka nav klausījis Seta padomu.

Vecākais neteica ne vārda, kamēr zēns visu bij izstāstījis. Viņš vēroja tikai tā seju un pēc tam pasniedza glāzi viskija.

Kaut gan dzēriens atdeva jaunu dzīvību, tomēr Jānis pats sev tagad izlikās vēl nožēlojamāks. Kā noziedznieks viņš gaidīja, ko tagad teiks ciema vecākais.

Bet viņš savā zemajā balsī pateica tikai to: „Tev nu jādodas uz māju. Tur tevi sagaidīs jauna māsiņa". Beidzot viņa balss pieņēma citādu, stingrāku toni: „Jā, katram ir jāmācās. Tas mūs abus nevar iepriecināt, ka tu šo mācību esi saņēmis tādā ceļā".

Jānis devās mājās. Viss, ko viņš atcerējās bija vārdi: „tas mūs abus nevar iepriecināt". Mūs abus — tā likās lielākā ciema vecākā laipnība.

Visu nākošo vasaru Jānis neredzēja vecāko. Viņš centīgi strādāja, dēstīdams kartupeļus, apkopdams dārzu un vēlāk strādādams arī ārpus mājas. Šovasar viņam šķita daudz vieglāk dabūt darbu, bet arī ģimene prasīja vairāk naudas. Ļaudis bija pārsteigti, ka Haskela kundze mājās bija pasaukusi ārstu un vecmāti. Un nu jau viens otrs atnāca arī viesos, kas savukārt prasīja liekus izdevumus.

Jānis ādu ģērētavā bija sarunājis arī ziemai darbu, kad kādu dienu ciema vecākais lika viņu atsaukt pie sevis.

„Jāni," viņš teica, „tu arvien vēl neesi pazaudējis dūšu. kaut gan pārbaudījums ir bijis pārāk smags. Es šad tad esmu domājis par tevi un sevi. Un man šķiet, ka labākais ceļš mums abiem, labākais ceļš, kā es varu dabūt atpakaļ savu naudu, ir tas, ka es tev dodu naudu vēl reizi izmēģināt laimi, ja tu tikai gribētu iet."

Jānis juta, ka tagad viņš bija daudz tuvāk asarām, nekā toreiz, kad pazaudēja visas kažokādas. Bet viņš saņēmās un noteikti pateica, ka vēlās iet.

Setam nezin kādu iemeslu dēļ pēkšņi bija jāaiziet prom uz pilsētu. Un tā Jānis devās ceļā gluži viens. Bet viņam šoziem laimējās labāk, kā pagājušā ziemā. Šoreiz viņš nogaidīja īsto sezonu un atgriezās ar tik smagu nesāmo, ka lamatas gribot negribot bija jāatstāj turpat.

Upes bija vaļā. Jānis sasēja plostu un ar to nobrauca pa straumi, cik tālu vien bija iespējams. Pāriedams upītes, viņš vairs nekad neaizmirsa Seta pamācību: nocirst divus kokus un sagāzt tos vienu otram šķērsam pāri.

Ienākums bija tik liels, ka Jānis varēja samaksāt abus savus aizņēmumus un nu arī četrdesmit dolārus tēva parāda. Gadu vēlāk viņam pašam jau bija liels kapitāls.

Jāņa dzīve gāja arvien uz priekšu. Viņš iemācījās rakstīt un lasīt. Laiku pa laikam apmeklēja ciema vecāko un saprata, ka viņš nav tas cilvēks, no kura būtu jābaidas.

Kad ciema vecākais nomira. Jānim bija trīsdesmit gadu un viņš jau bija Frīla ādu ģērētavas īpašnieks un vadošais cilvēks visā ciemā.

Kad pēc vecākā nāves nolasīja viņa atstāto testamentu, izrādījās, ka Jānim novēlēta lielā māja un arī krietna summa naudas. Bez tam nelaiķis bija atstājis Jānim vēstuli.

To vakaru ciema vecākā — tagad savā mājā Jānis atplēsa vēstuli. Tā nebija gara. Tikai dažas rindiņas. Un klāt tām bija četrdesmit dolaru. Vēstule datēta ar to datumu, kurā Jānis pirmo reizi bija saņēmis naudu medībām. Vēstules saturs bija šāds:

„Dārgais Jāni!

Še Tev būs četrdesmit dolari. Ar tiem es Tevi tikai pārbaudīju. Tavs skats man iepatika, kad Tu atnāci pie manis pirmo reizi. Man likās, ka Tevī ir daudz spēka. Es gribēju, lai Tu izaudz par krietnu vīru, kas apzinās pienākumu un prot strādāt. Man nekad nav paticis Tavs tēvs un viņš arī nekad naudu nav no manis aizņēmies. Parādu es izdomāju.

Daudz laimes dzīvē, Jāni!"

Redakcijas piezīme: lasītāji, mazpulku dalībnieki, izlasāt šo stāstu un pārdomājat, ko laba, vai ko sliktu, varētu teikt par viņu un viņā tēlotiem cilvēkiem. Padomājat un padomāto uzrakstāt un nosūtāt to žurnāla „Mazpulks" redakcijai, Rīgā, Baznīcas ielā Nr. 4-a. Jūsu rakstus iespiedīsim žurnalā. Un kuŗus jūs, paši lasītāji, atzīsat par labākiem, tos mēs godalgosim.

Diks un Roberts.

A. M. Dženksona stāsts.

(Beigas.)

Tā bija tikai trešā nakts, kopš zēni atbraukuši no skolas. Bet tik daudz viņi bija pieredzējuši, kā šķita, nedēļas būtu pagājušas.

Otrā diena gūstniecībā zēniem pagāja gandrīz tāpat kā pirmā. Dzīvodami ieslodzījumā viņi nevarēja saprast, ko varētu nozīmēt šāds bandītu solis. Tak trešā diena viņiem atvēra acis. Tad arī atklājās, ka tas bija briesmu pilns stāvoklis, no kura vajadzēja censties izbēgt, cik vien ātri iespējams.

Tikko viņi bija paēduši vakariņas un gatavojās doties gulēt, kad izdzirda balsis. Tās nāca no tās puses klinšu istabiņai kurā bija izcirsts mazākais lodziņš. Diks pazina runātājus — tie bija Domeniks un kapitāns.

Diks un Roberts paskatījās viens otrā, tad abi sapratās un steidzīgi piecēla galdu pie sienas un uzlika krēslu.

„Kāp tu", sacīja Roberts, „es jau tā kā tā nekā nesapratīšu."

Diks, kurš tikai tagad attapās, ka viņa ievainotā kāja tik ļoti vairs nesāp, kāpa augšā un piespiedis ausi pie loga malas, uzmanīgi klausījās.

Lejā kaut kur varēja saredzēt līdzenu lauku, kas bija apaudzis tikai ar nedaudz kokiem. Abi runātāji nestāvēja uz vietas, bet pastaigājās te uz vienu, te uz otru pusi. Diks varēja sadzirdēt tikai atsevišķus teikumus, bet pietika jau arī ar tiem vien, lai saprastu, ka saruna bija saistīta ar zēniem.

Kapitāns smēķēja garu cigāru, kamēr Dominiks vairāk runāja, žestikulēdams līdz gan rokām, gan galvu.

„Nē, nē! Tas nav tas," iekarsis runāja Dominiks. „Kas tad ir nāve? Viens acumirklis moku — un tas ir viss. Nē, nē! man ir cits ceļš. Tas ir garāks", turpināja Domeniks, „un viņš beidzot noved pie tā paša. Tu saki, tas viss maksā. Lai maksā! Gan es naudu dabūšu. Saproti, naudu es dabūšu, Tas pats kundziņš, kas atņēma un ieslodzīja cietumā manu brālēnu Tito, samaksās labu naudiņu. Nebaidies."

Kapteinis kaut ko teica, bet Diks viņa balsi nevarēja sadzirdēt.

„Tas nekas!" atskanēja atkal Dominika skaudrie vārdi. „Tā visa ir mana lieta. Es par to atbildēšu. Un arī mana metode ir labāka. Tā velk garumā — tā dod īsto atriebības sajūtu. Es neatstāšu neatriebtu savu brālēnu, kas man bij tik neizsakāmi mīļš. Es nevaru viņu aizmirst un neaizmirsīšu." Un kad Dominiks pēdējos vārdus runādams uzlika roku kapitānam uz pleca, viņa balss kļuva čukstoša.

„Es nevaru vairs ilgāk šeit nostāvēt", Diks žukstēja Robertam. Viņš viss drebēja un arī kāja pēc tik ilgas stāvēšanas lika sevi just. „Pakāpies tu manā vietā un paskaties, ko viņi tur dara."

„Labi," piekrita Roberts un vienā mirklī uzkāpa uz galda. Bet Domeniks ar kapitānu bija nozuduši, kaut kur vēl sadzirdami bija vienīgi kādi steidzīgi soļi.

Viss tas, ko Diks dzirdēja, viņu parāk bija nogurdinājis. Kad viņš attapās un varēja sākt stāstīt, tikai tad zēni pirmo reizi apzinājās, cik nopietnām briesmām tie padoti.

„Vai tu domā, ka viņi varēti kaut kur mūs aizvest un tad mocīt, pirms viņi ar mums pilnīgi izrēķinas," jautāja Diks.

„No tāda vīra kā Domeniks visu var sagaidīt," atbildēja Roberts. „Bet mēs neļausimies. Mums jātiek no šejienes prom".

IV. nodaļa.

Izglābšanās.

Nākošās dienas zēniem nenesa nekā daudz jauna. Vienīgi kādā pēcpusdienā pie tiem iekliboja vecs jūrnieks un diezgan labsirdīgu smaidu smīnēdams viņš iesaucās:

„Nu, puiši! Jums vajaga drusku vairāk gaisa. Un jaunie kauli tak ar jāpaloka, citādi paliks stīvi."

No tā brīža zēni savu laiku varēja pavadīt ārā, pagalmā. Spēles atļāva viņiem

Vecā gada bažas.

Drūmi vēro vecais gads:
Ak, šītā griežas laika rats.
Tikko viens gads nodzīvots,
Viss pa pilnam piepildīts,
Jādodas man pensijā...

Pavēlēju pavasarī
Dārziem plaukt un uzziedēt,
Mīļai saulei silti sildīt,
Putnu dziesmām jautri skanēt —
Un par to man jāiet pensijā...

Dāvāju jums vasaru,
Nebij bēdu asaru,
Lietu lejup nelaidu,
Lai jūs saulē iedegtu —
Un par to man jāiet pensijā...

Visiem ļaudīm pilnas klētis
Zirņiem, pupām, rudziem, miežiem,
Lēcām, auzām, griķiem, kviešiem...
Visu to es esmu devis. —
Un par to man jāiet pensijā...

Kokiem lapas neredzējāt,
Bet tik sārtus ābolus,
Plūmes, ķiršuš, bumbierus
Saujām, klēpjiem, kurvjiem ņēmāt —
Un par to man jāiet pensijā...

Sagādāju ledus prieku
Slidošanas sacīkstēm;
Sāku vīstīt arī balto segu,
Bezdarbā lai nestāv slēpes, kamanas —
Un par to man jāiet pensijā...

Esmu tik daudz strādājis,
Un par visiem gādājis,
Gribēju nu augļus baudīt.
Pusnaktī man pulkstens saka:
Nu tik dodies pensijā...

Valīda Jansone.
Jāņavārtu mazpulkā.

pašiem izvēlēties. Vienīgi pirmajā rotaļu stundā tiem pienāca klāt kāds cits, plecīgs vīrs un paaicināja Robertu un Diku sev līdz uz klints piegāzi.

Pievedis zēnus pie pašas piegāzes malas, viņš norādīja lejā uz kādu žuburainu koku, pie kura karājās cilvēka skelets.

„Paskatāties labi," viņš teica. „Tāds ir to liktenis, kas še dzīvodami domā neatļautas domas. Kas šejieni mēģinās atstāt, tas tālāk par tām šūpulēm netiks."

Ar to saruna bija beigusies un viņi visi trīs atkal atgriezās spēļu laukumā, kur tos ar pašapmierinātu smaidu sejā sagaidīja klibais jūrnieks — zēnu uzraugs.

Diku un Robertu redzētais ļoti nospieda. Diks bija kļuvis redzami bālāks, Roberts nopietnāks. Bet bumbas spēle un lēkšana pāri virvei zēnus uzjautrināja, un tie pēc pusstundas jau atkal bija aizmirsuši drausmo skatu. Smiekli un jautrība skanēja gluži tā, itkā viņi spēlētu Dika vecāku mājas pagalmā.

„Šo virvi vajadzētu dabūt!" pēkšņi iesaucās Roberts. „Jā! Bet kā?" vēl arvien nedaudz sāpošo kāju locīdams, attrauca Diks, tūliņ kļūdams arī bažīgāks un domīgāks.

„Novērosim, kur to šovakar paglabā." —

— „Ar to nebūs līdzēts." —

— „Vienalga, bet kaut kas taču ir jādara. Cik ilgi, tu domā, mēs še gaidīsim nāvi."

Diks sarāvās un Robertam vairs neatbildēja.

Zēni spēlēja tālāk. Bet Roberta domas nerimās. Viņš spēlēja, bet reizē arī vērīgi pētīja apkārtni un klintī iecirsto mitekļu durvis. Kāda doma viņā nemitīgi risinājās tālāk: kā iegūt virvi?

Otrā dienā, kad zēni atkal varēja doties uz rotaļu laukumu, Roberts likās sevišķi kustīgs. Viņš iesteidzās klinšu spraugā, kurā bija novietotas bumbas un virves, Ar vienu spēcīgu spērienu viņš pat rokas nepielicis, iztrieca ārā no šejienes kājbumbu. Un kamēr vecais uzraugs pielaida uguni savai tikko ietaisītai pīpei, Roberts ar veiklu sviedienu aizsvieda virvi uz krūmāja pusi, kas auga turpat netālu no ieejas zēnu miteklī.

Virve nokrita un palika tur guļam. Neviens viņu neaizkāra. Likās, neviens viņu arī nebija redzējis, jo zēni visu to dienu dedzīgi un aizrautīgi spēlēja kājbumbu. Dikam šī spēle laiku pa laikam sagādāja asas sāpes. Brīžam tam seja nobāla, viņš ievaidējās, bet paskatījies Roberta cietajā un stingrajā sejā, sakoda zobus un spēlēja tālāk.

Kad spēle bija beigusies, Diks vecajam uzraugam neatlaidīgi jautāja par visiem tiem daudzajiem spēļu un sporta piederumiem, kas še bija sastopami. Roberts turpretī lēni soļoja uz savas celles pusi... Soļoja, pieliecās, kaut ko paspēra ar kāju

Rūjienas I mazpulka dalībnieces pie saviem izstādījumiem (vistas, kaņepes u. c.)

uz priekšu un tas ievēlās klints iedobumā. Tad viņš apstājās un gaidīja Diku.

Jā, rotaļu laiks bija izbeidzies. Nu vajadzēja atgriezties savā nemīlīgajā mājoklī. Zēni gāja lēnām. Likās, ka pēc jautrās spēles tos būtu pārņēmis smags nogurums. Patlaban nesa arī vakariņas. Roberts ar ērgļa acīm, pagriezās atpakaļ un pāri Dika plecam vērodams katru kustību, ko izdarīja sargs un vecā sieviņa, atkal strauji pieliecās pie zemes, itkā sasietu atrisušās kurpes auklu. Tad kaut ko veikli iespiedis padusē, viņš iegāja miteklī.

Pēc aizrautīgās spēles, zēniem ēstgriba bij lielāka. Likās, ka arī miegs tiem nāca, jo paēduši viņi tūliņ devās pie miera.

Pāris stundas nogulējuši vaļējām acīm, satraukuma pilnā mierā, tie pēkšņi kļuva nemierīgi.

„Dik! Šonakt jāizšķiras! Virve ir, tikai Dievs zin, vai viņa sniegs līdz koku galiem," ierunājās Roberts.

„Jāizšķiras Robert, bet man šovakar ļoti sāp kāja. Samocīta."

„Kā redzi, tak kājas dēļ neko nevar atlikt. Es domāju, sāksim." Un Roberts piecēlās, izvilka no gultas apakšas virvi, atritināja to, itkā pārliecinādamies, cik tā gara.

Piecēlās arī Diks. Drīz zēni pakāpās pie viena loga, drīz pie otra. Rūpīgi klausījās, bet nesadzirdēja ne mazākā trokšņa.

„Siesim klāt!" strauji teica Roberts un tajā pašā brīdī viņš rūpīgi piesēja virvi pie gultas. Piesēja un pārbaudīja mezglu. Tad lēnām noritināja virvi lejā pa logu.

„Nu, kurš pirmais?" jautāja Roberts.

„Tu".

Roberts brītiņu padomāja.

„Ne, ne. Kāp vien tu pirmais. Tev kliba kāja. Būs grūtāk kāpt. Es vēl varēšu pieturēt un pārbaudīt virvi".

Diks vilcinājās.

„Tu sabojāsi visu. Kāp!" stingri skanēja Roberta vārdi. Un Diks kāpa. Turēdamies pie virves viņš lēnām izlīda pa logu un lēni soli pa solītim devās lejup.

Roberts bažu pilnu sirdi gaidīja, kas notiks tālāk. Nokļūs Diks līdz tuvējo koku galiem, vai ne. Bet tad drīz jau arī virve kļuva brīva. Tā trīs reizes sadrebējās par zīmi, ka Diks laimīgi galā.

Ar veiklu kāpienu Roberts sekoja. Pukstošu, nemierīgu sirdi viņš šļūca lejup pa klinti. Kas notiks tālāk? Ko darīt ar virvi? Atstāt to še pat guļam? — Tā bija jāatstāj un jādomā kā ātrāk tikt no šejienes projam.

Zēni kā sapratušies paspieda viens otram roku, kad tie bija pie koka stumbra klusēdami bija sastapušies.

„Tagad uz dienvidiem! Tur, cik dienā varēja vērot, nav vairs šo neliešu nometņu. Bet uzmanies. Bez trokšņa," čukstēja Roberts.

Zēni devās ceļā. Sākumā līda klusām pa tumšo mežu un kalna nogāzi, bet vēlāk sāka skriet. Skrēja lieliem, saraustītiem lēcieniem.

Laiks vilkās gausi. Pamazām izsīka arī zēnu spēki. Tie jau biežāk apstājās, lai atpūstos, līdz beidzot Roberts pakrita un iesaucās, „Dik, es vairs ne soli tālāk nespēju skriet. Lai notiek, kas notikdams." Drīz viņš iemiga dziļā miegā. Turpat līdzās viņam gulēja arī Diks.

V. nodaļa.

Mājās.

Zēni pamodās, kad saule jau krietni bija pavirzījusies uz vakara pusi. Pirmais šoreiz pamodās Diks, jo viņš sāpīgi bija nogulējis savu slimo kāju. Viņš labu brīdi nespēja attapties, kur viņi bija un kas noticis.

Bet tad Diks atcerējās vakarnakts gājienu un bailīgi paraudzījās visapkārt. Nē, neviena cilvēka neredzēja. Viņš modināja Robertu. Tas gandrīz lēkšus pietrūkās kājās. Jā — viņi bija izbēguši, bija brīvībā.

„Bet uz kuru pusi nu?" jautāja Diks. „Ka nesamaldamies un neaizejam atkal viņiem tuvumā.

„Man šķiet, tas nenotiks. Mēs gājām uz dienvidiem. Uz dienvidiem mēs virzīsimies arī tagad. Un redzi, tur jau drīz būs lauks. Tur ir lielāka gaismas svītra."

Zēni, gan miegā atspirguši, bet izsalkuši, devās uz priekšu. Kādu pusstundu gājuši tie laimīgi nokļuva laukos, kur novietotas bija mājas un vasarnīcas. Viņi nolūkojās no tālienes, kurā mājā būtu visvairāk kārtības, jo viņiem šķita, ka tanī vajadzētu būt arī vislabākiem ļaudīm. Un viņi nebija vīlušies. Saimniece, kas patlaban baroja putnus, pārsteigta, bet laipna saņēma jaunos ienācējus.

Roberts un Diks pateica viņai savus ierašanās iemeslus, vispirms pasakot, ka tie nomaldījušies. Bet drīz vien saimnieces patiesā laipnība atkausēja zēnu sirdis un viņi pateica patiesību.

Ar rūpju pilnu gādību tika sajūgts zirgs un labi pacienātos zēnus nogādāja uz 15 kilometrus attālo piestātni. Pa zemes ceļu uz mājām gabals bija ļoti tāļš. Un tā neviena negaidīti, zēni, pēc pusotras nedēļas ilgas prombūtnes iebrauca mazājā piestātnē, kur tos abus toreiz bija sagaidījis Domeniks ar pajūgu.

Viss smaguma un rūpju slogs, kas gulās pār Dika vecāku mājām, aizvēlās prom ar pirmo soli, kuru zēni spēra pār savas mājas sliegsni.

Asaras un prieks, prieks un asaras bija tie, kas klāja drošo zēnu apķērības un grūtību pilno pārbaudi.

Domeniks, ieraudzījis zēnus mājās, steidzās, cik vien spēdams uz stalli un apsegloja zirgu. Bet kad pakavi nodunēja gar mājas stūri, atskanēja arī vairāki šāvieni, kas apstādināja i jātnieku, i zirgu. Zirgs krita, bet jātnieks vēl bēga. Kur aizbēga, to nezināja neviens vairs, jo kopš tā laika Domeniku neviens vairs neredzēja šajā pusē.

Vai nav gana?

Kā spārnoti gājputni aizskrēja dienas,
Un birze jau zeltainu lakatu sienas.

Es domīga zeltbrūnos graudus vētu
Un steigpilnā darba guvumu pētu.

Bij dienas, kad tikai rūpes bij tuvu . . .
Par to šie graudi, bet sirdij ko guvu? . . .

Tik sauja zeltaina prieka ir mana,
Un vai ar to sirdij jau nava gana?

Zenta Cīrulis,
Saukas mazpulkā.

ĢIMENE UN CILTS.

Prof. Dr. med. J. Prīmanis.

Ģimenes locekļu un senču pētīšana.

(Beigas.)

Ir divi avoti, kas mums vajadzīgās ziņas var sniegt. Pirmkārt, tās varam iegūt izprašņājot tagad dzīvojošās personas un, otrkārt, pētot dažādus rakstītus dokumentus. Jāiesāk ar mutvārdu ziņu vākšanu. Te vispirms jāgriežas pie vecākiem, brāļiem un māsām, pie vecāku brāļiem un māsām, pie vecāku vecākiem un vēl citiem radiem; bez tam dažas ziņas var sniegt arī personas, kuŗām bijušas vai ir ciešas attiecības ar mūsu ģimeni (mācītājs, skolotāji, ārsti, kaimiņi un vecie pagasta iedzīvotāji). Ja dz mta vienu vai vairākas reizes mainījusi savu dzīves vietu, tad ļoti svarīgi apmeklēt senās dzīves vietas, jo arī tur var iegūt dažas ziņas un bez tam interesanti ir vērot apstākļus un skatīt to vietu līdz ar apkārtni, kur mūsu priekšteči dzīvojuši un darbojušies. Mutvārdu ziņas ievācot vienmēr vajag domāt par to, cik uz to pareizību var paļauties. Šo ziņu papildināšanai var būt noderīgas tās bībeles un pusbībeles, kuŗas dažās ģimenēs vēl tagad no paaudzes uz paaudzi glabājas un kuŗās mūsu priekšteči ierakstījuši par saviem ģimenes locekļiem svarīgākos dzīves gaitas datus.

Daļu no nepieciešamām ziņām var dot dzimtsarakstu nodaļu grāmatas. Bet tā kā šīs nodaļas (pilsētās un uz laukiem) pagastos nodibinātas tikai Latvijas pastāvēšanas laikā sākot ar 1921. g., tad tās var sniegt ziņas vienīgi par beidzamiem nepilniem divdesmit gadiem, t. i. par samērā jauniem mūsu dzimtas dzīves notikumiem.

No rakstveida avotiem senču pētīšanai vissvarīgākais ir baznīcu grāmatas, kuŗās mācītāji atzīmē par ikvienu savas draudzes locekli visus galvēnos dzīves gājuma datus. Bez tiem še bieži vien atrodami vēl citi radu rakstu pētīšanai svarīgi fakti. Skatot cauri šīs grāmatas, jāņem vērā, ka tānīs uzvārdi nereti ir grozīti un, ka mūsu vecākām paaudzēm uzvārdi nemaz nav bijuši, bet uzvārdu vietā lietoti māju vārdi. Latvieši, sakarā ar brīvlaišanu uzvārdus dabūjuši lielāko tiesu 19. g. s. pirmājā pusē. Zināmas grūtības baznīcu grāmatu pētīšanā rada tas, ka tanīs vietām ir robi, kas cēlušies dažādu iemeslu dēļ, piemēram, sakarā ar mācītāja aizmāršību, ar viņa pārcelšanu uz citu vietu, ar viņa nāvi u. c. Vēl ļaunāki ir tad, ja dažu draudžu baznīcu grāmatas sakarā ar kaŗu, revolūciju, ugunsgrēku, vai citu iemeslu dēļ ir tikušas pa daļai, vai pilnīgi iznīcinātas. Jaunākās baznīcas grāmatas glabājas pie vietējā draudzes mācītāja, vecākās Rīgā, iekšlietu ministrijas baznīcas virsvaldē un visvecākās Valsts vēsturiskā archivā, Rīgā, Slokas ielā Nr. 16.

Pie draudžu mācītājiem vajaga arī apjautāties par t. s. draudzes personal- un iesvētīšanas grāmatām, jo arī tās var vienu otru ziņu sniegt.

Liela nozīme ir t. s. arklu un dvēseļu revīzijas grāmatām un dažādām muižu aktīm, kas atrodamas Valsts vēsturiskā archivā. Šie dokumenti ļoti nepieciešami latviešu dzimtu pētīšanai, jo tie dažādā veidā papildina baznīcu grāmatās atrodamās ziņas.

Dažos pagastos, t. i. pagasta valdēs, atrodamie pagasta ļaužu skaitīšanas dokumenti (1874. un 1896. g.) arī zināmā mērā var noderēt kā avots dzimtas vēstures pētīšanai.

Ņemot palīgā augšminētos rakstveida dokumentus, daudziem būs iespējams izsekot saviem senčiem līdz zviedru, poļu un pat līdz ordeņa laikiem. Lauku iedzīvotājiem ir vieglāki iespējams radu rakstus sameklēt nekā pilsētniekiem, un tā kā latvieši senāk pilsētās maz dzīvojuši, tad mūsu tautas lielākai daļai ir labas izredzes savu senču dzīves gaitas izpētīšanai.

Ja vācot ziņas, pie radiniekiem vai pazīstamiem izdodas atrast dažādus rakstveida dokumentus (apliecības, kontraktus, lūgumrakstus, vēstules u. c.) kam ir nozīme

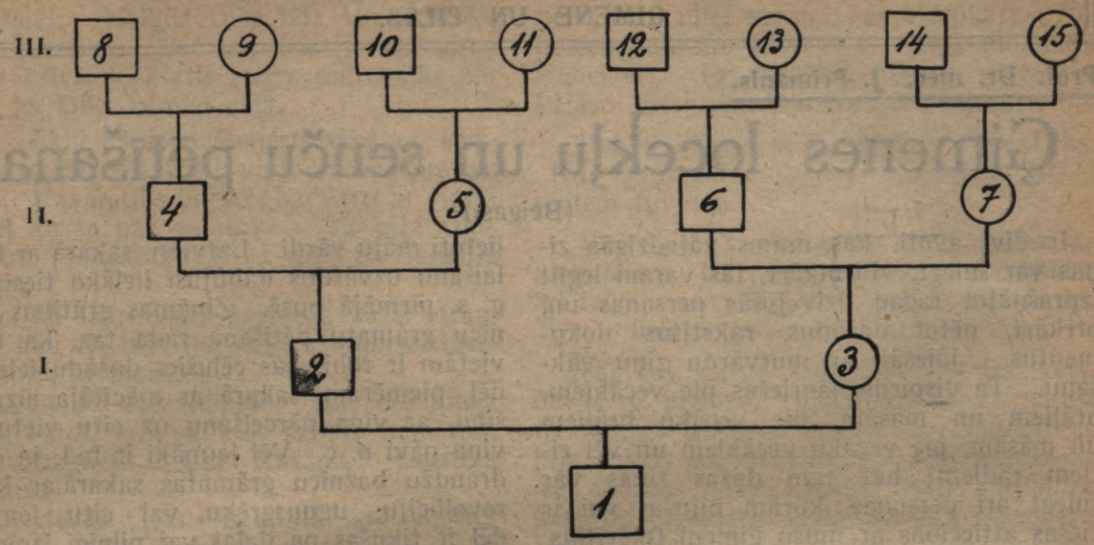

1. zīm. Priekšteču tabula.

dzimtas locekļu dzīves un darbības attēlošanā, tad tos līdzīgi fotografijām vajadzīgs uzglabāt. Te nav jādomā tikai par veciem un seniem dokumentiem, jo arī junākā laikā rakstveida dokumenti mūsu pēcnācējiem, t. i. turpmākām paaudzēm var būt ļoti vērtīgi.

Kad vajadzīgās ziņas pietiekošā daudzumā savāktas, tad vēlams tās sakārtot viegli pārskatāmā veidā. Šim nolūkam pagatavo dažāda veida tabulas un sastāda ģimenes locekļu un senču sarakstus.

Tabulās visbiežāk katrai personai atzīmē tikai dzimumu vai arī bez tam galvenos dzīves gājuma datus, bet sarakstos parasti visas ziņas. Galvenos datus mēdz apzīmēt ar speciālām zīmēm. Lieto šādas zīmes:

□ — vīriešu dzimuma persona, ○ — sieviešu dzimuma persona, △ — nezināma dzimuma persona, * — dzimis, ~ — krustīts, ∞ — salaulāts, + — miris, ✕ — karā kritis, ▭ — apbēdīts.

Tabulās atsevišķo personu savstarpējās attiecības tiek atzīmētas ar līnijām. Laulātos draugus savieno ar horicontālu, t. s. laulības līniju šādi: □ ○. Ja kāds precējies 2 reizes, tad pirmo sievu, vai vīru liek pa kreisi ar skaitli 1., bet otru pa labi ar skaitli 2.: 1 2 □ ○. Bērnus atzīmē, velkot no laulības līnijas vidus uz leju vertikālo t. s. bērnu līniju □ ○ □. Ja vairāki bērni, tad tos visus savstarpēji saista ar vienu horicontālu t. s. īsteneku (brāļu un māsu) līniju un pie šīs līnijas ar īsām vertikālām līnijām pievieno bērnus vecuma kārtībā, sākot ar vecāko kreisā pusē un apzīmējot tos ar arabu skaitļiem:

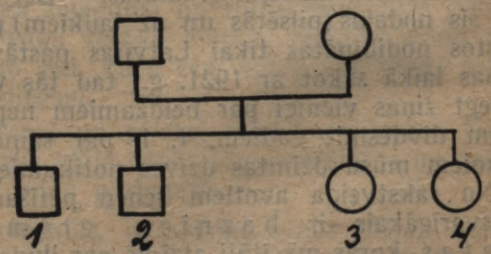

Dvīņus apzīmē ar divām cieši pieguļošām dzimuma zīmēm: □□, □○, ○○.

Parasti sastāda priekšteču, pēcnieku un cilts tabulas.

Priekšteču tabula. Par priekštečiem te apzīmē tikai vecākus, vecāku

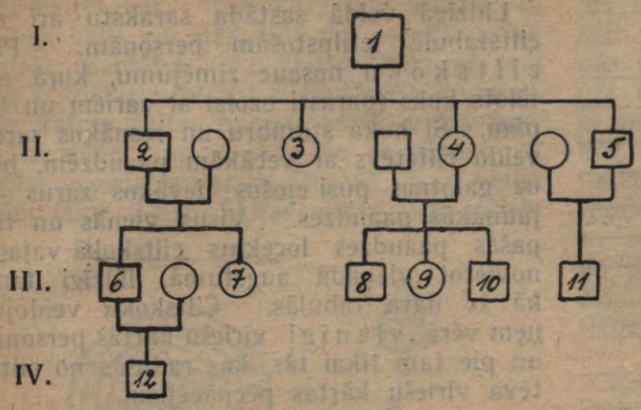

2. zīm. Pēcnieku tabula.

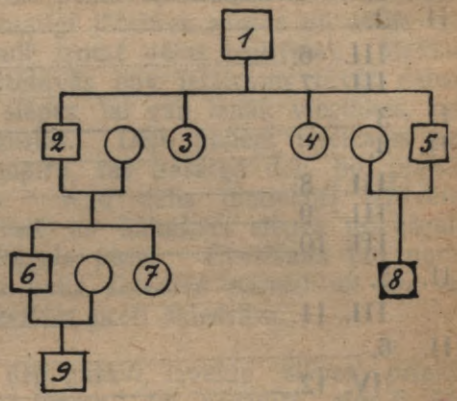

3. zīm. Ciltš tabula.

vecākus, vecāku vecāku vecākus u. t. t. Tabulā (skat. 1. zīm.) tos grupē pēc vecuma un tā, ka ikvienā horicontālā t. s. priekšteču vai paaudžu rindā ir visas vienas un tās pašas paaudzes personas.

Tabulai pašā apakšā, t. i. pirmā rindā novieto tikai to personu, kas savus vai kuŗas priekštečus pēta. Otrā rindā nostāda vecākus, trešā vecāku vecākus u. t. t. Priekšteču rindas apzīmē ar romiešu skaitļiem (I, II, III u. t. t.), pie tam vecāku rindu apzīmē par pirmo.

Ja grib runāt par paaudžu rindām, tad pirmā ir pati apakšējā. Atsevišķas personas paaudžu rindās apzīmē ar tekošu arabu skaitļu rindu (skat. tabulu). Tabulas kreiso malu veido tēva līnija, kuŗā visas paaudzes nes attiecīgās dzimtas uzvārdu un kuŗas augšgalā atrodas ciltstēvs, bet labo — mātes līnija, kuŗā ikviena paaudze nes citu uzvārdu. Priekšteču tabulu sauc arī par vecāku tabulu un tā vienāda visām dzimtām.

Šai tabulai vēlams pievienot priekšteču sarakstu, kuŗā noteiktā kārtībā, piemēram paaudžu rindu kārtībā, t. i. numuru kārtībā ievestas visas tabulā atzīmētās personas un ievietotas visas par viņām atrodamās ziņas.

Pēcnieku tabula. Pēcnieku tabulā ievieto visus (sieviešu un vīriešu kārtas) pēcnācējus, kas cēlušies no vienas personas, no t. s. ciltstēva, vai no viena laulātā pāŗa — no t. s. ciltspāŗa. Saprotams, ka katrai atsevišķai dzimtai, atkarībā no pēcnācēju skaita arī būs dažāda pēcnieku tabula. Ja pēcnācēju daudz, tad, lai tabula neiznāktu par daudz liela, to ieteicams ērtības labād sadalīt mazākās daļās, t. i. dažu pēcnācēju zariem sastādīt patstāvīgas jeb atsevišķas tabulas. Ja pēcnieku tabulā ievietojam visus ciltstēva bērnus, bet no to pēcnācējiem ejot no paaudzes uz paaudzi atzīmējam tikai dēlu, bet meitu pēcnācējus neatzīmējam, tad šādu tabulu sauc par ciltstabulu. Tā patiesībā ir tikai daļa jeb izgriezums no plašas pēcnieku tabulas (salīdzini 2. ar 3. zīmējumu).

Arī šeit paaudzes apzīmē ar romiešu skaitļiem, bet ar to starpību, ka par pirmo paaudzi pieņem ciltstēvu vai cilts pāri, kas novietots tabulas augšgalā. Atsevišķām personām dod tekošā kārtībā arabu skaitļus, izņemot ieprecētās personas (skat. tabulas).

Cilts tabulas biežāk tiek sastādītas nekā priekšteču un pēcnieku tabulas un pie tam visbiežāk tādā veidā, ka tanīs dzimuma zīmes vietā raksta kristīto vārdu (ģimenes galvai arī uzvārdu) un atzīmē ikvienas personas svarīgākos dzīves gaitas datus.

No pēcnieku tabulas sastādot pēcnieku sarakstu, atsevišķas personas sakārtojamas vislabāk šādā veidā:

I. 1.
II. 2.
III. 6.
III. 7.
II. 3.
II. 4.
III. 8.
III. 9.
III. 10.
II. 5.
III. 11.
III. 6.
IV. 12.

Līdzīgā veidā sastāda sarakstu arī no ciltstabulā ietilpstošām personām. Par c i l t s k o k u nosauc zīmējumu, kuŗā attēlots koks (parasti ozols) ar zariem un lapām. Šī koka stumbru un resnākos zarus veido ciltstēvs ar vecākām paaudzēm, bet uz galotnes pusi ejošos tievākos zarus — jaunākās paaudzes. Visus vienas un tās pašas paaudzes locekļus ciltskokā vajaga novietot vienādā augstumā, līdzīgi tam, kā to dara tabulās. Ciltskoku veidojot ņem vērā v i e n ī g i vīriešu kārtas personas un pie tam tikai tās, kas radušās no ciltstēva vīriešu kārtas pēcnācējiem.

VESELĪBA UN VEIKLĪBA.

Voldemārs Cekuls,
fiziskās audzināšanas inspektors.

Kā pagatavot slēpes.

Pēdējā laikā arī mazpulku dalībnieki paši sākuši pagatavot slēpes. To viņi dara no parastiem vienkāršiem dēļiem. Ārējā izskata ziņā šādas slēpes iznāk diezgan labas, bet lietošanā tā bieži vien ir smagas, slikti slīd, ātri sametas, sagriežas, ātri nodilst, zaudē savus izliekumus un lūzt. Ļoti liela nozīme slēpju pagatavošanā ne tikai meteriāla izvēlei, bet arī tā iepriekšējai sagatavošanai un apstrādāšanai, bet tam parasti pie mums, nezināšanas dēļ, nepiegriež nekādu vērību.

Labas un izturīgas slēpes var pagatavot no bērza un gaišā oša. Mūsu vietējais bērzs gan ir daudz mīkstāks (irdenāks) kā Somijā, un tamdēļ vietējā bērza koka slēpes ir mazāk izturīgas un ātrāk nodilst. Oša koka slēpes ir elastīgas, izturīgas (tik ātri nedilst) un labi slīd, sevišķi ja tās pagatavotas no koka stumbra apakšgala. Lai gan bērza un oša slēpes ir pasmagas, tomēr tās ir elastīgas un neplaisā. No mūsu ozola slēpes parasti netaisa, jo tās, lai gan izturīgas, tomēr ir pārāk smagas.

No vieglām koku šķirnēm slēpju pagatavošanai bieži lieto apsi un priedi. Apšu slēpes ir vieglas, bet pārāk ātri nodilst un viegli piemirkst, un pēc tam zaudē nepieciešamos izliekumus. Priežu slēpes ir pietiekoši elastīgas, bet koka šķiedrās ir irdeni slāņi, kas ātri izdilst un skabargojās. Bez tam priežu slēpes ātri saplaisā. Sevišķi labas slēpes var pagatavot no kļavas. No koka ziemeļpuses parasti iznāk izturīgākas slēpes, jo šinī pusē šķiedras lēnāki pieaug un ir izturīgākas. Slēpju pagatavošanai jāizmeklē koks, apmēram 25—27 cm caurgriezumā, bez zariem un ārējiem bojājumiem stumbra apakšdaļā, kas izaudzis sausā vietā. Ļoti piemērotus kokus var atrast bieza meža uzkalnos. Resnus kokus nav ieteicams lietot slēpju pagatavošanai tādēļ, ka viņos gadu kārtas ir plānas.

Koki slēpju pagatavošanai jānogāž agrā pavasarī (vai arī ziemas beigās), kamēr vēl sulas nav sākušas kāpt pa koka šķiedrām. Koku nomizo, sazāģē attiecīgā garumā bluķos un ēnā žāvē apmēram 6—8 mēnešus. Pēc tam bluķi gareniski zvaigžņveidīgi sazāģē 4—6 šķilās (labāk, ja to saplēš šķilās), atkarīgi no koka resnuma (zīm. 1) un atkal žāvē labi siltās telpās

vai kaltētavās. Kad koks labi izžuvis, to noliek kaut kur paspārnē vai nojumē brīvā gaisā. Saplēšot koku šķilās, jāatzīmē, vai tās ir ziemeļpusē vai dienvidpusē augušas. No katras šķilas parasti iznāk viena normāla slēpe (zīm. 2-a). No resnāka koka šķilas augšdaļas var iztaisīt vēl vienu bērna slēpi (zīm. 2-b). Šķilas mizas puse jāņem

1. zīm.

2a u. b. zīm.

par slēpes apakšpusi (slīdvirsmu). Jo tuvāk slēpe būs izzāģēta pie mizas, jo tā būs labāka. Izzāģējot no šķilām dēļus, jāraugās, lai koku šķiedras ietu līdztekus. Ja šķiedras iet greizi, tad pie apēvelēšanas slēpē var rasties nevienādas šķiedru kārtas, un šinīs vietās slēpe var ātri pārlūzt. Šķiedrām slēpēs jāiet kā norādīts zīm 3.

Sliktākā gadījumā šķiedras var iet arī kā norādīts zīm. 4, bet šīs slēpes viegli dod gareniskas plaisas. Pilnīgi nederīgas ir slēpes, kuŗās šķiedras iet slīpi, kā norādīts zīm. 5. No šķilām izzāģē vai arī saplēš 7—10 cm biezus un 10—12 cm platus dēļus (plankas) ar tādu aprēķinu, lai tie būtu par 8—10 cm garāki par paredzamām slēpēm.

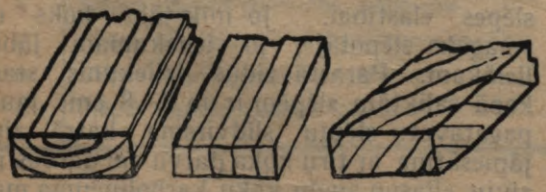

3. zīm 4. zīm. 5. zīm.

Dēļus 8—10 dienas mērcē 15% zodā vai potašas šķaidījumā. Var arī izmērcēt dēļus krāsns pelnu šķīdinājumā. Izsārmotie dēļi pamatīgi jāizžāvē sausās un siltās telpās (saulē iznest dēļus nedrīkst). Mākslīgās kaltētavās nav ieteicams žāvēt dēļus, jo tad slēpes, lai gan iznāk vieglākas, bet būs trauslas. Dēļu galiem ieteicams uzlīmēt papīru, tas pasargā dēli no plaisājumiem. Kad dēlis pietiekoši izžāvēts, to apēvelē no nākamās slēpes priekšgala un pakaļgala puses. Ēvelēšana jau norādīs, vai koka šķiedras pareizi iet un vai slēpe neslīdēs pretī šķiedrām.

Kad dēļi gatavi, izveido slēpes priekšgalu — „lāpstu", kā norādīts zīm. 6. Sākumā „lāpstu" taisa drusku biezāku kā vajadzīgs. Slēpes priekšgalu — „lāpstu" vāra ūdenī vai sutina tvaikā; labāk tomēr to izvārīt darvā, tad attiecīgās ierīcēs resp. veidņos izliec uz augšu un žāvē trīs līdz četras dienas pie 30 grādu C.

Vislabākās slēpes iznāk no dabīgi līkiem kokiem. Šim nolūkam izmeklē koku, no kuŗa iznāk slēpe ar dabīgi izliektu priekšgalu. Bet no šāda bluķa iznāk tikai viena normāla slēpe.

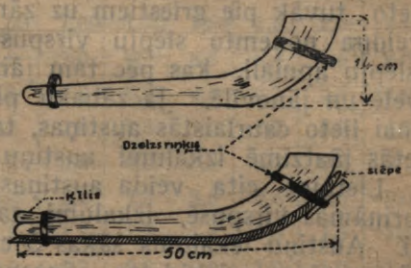

6. zīm.

Slēpju izmēri ir atkarīgi no slēpotāja auguma un apvidus: kalnainos apgabalos jāņem īsākas un platākas, lidzenumos — šaurākas un garākas slēpes. Mūsu apstākļiem noderīgas ir slēpes, kas piemērotas šķēršļotam apvidum resp. atvieglotais somu kalnu slēpju tips. Parasti slēpju garumu nosaka, izmērot paceltās rokas delnas attālumu no zemes. Piem., pieņemsim to par 190 cm. Šādu slēpju pagatavošanai jāņem divi 195

reiz 9 reiz 3 cm dēļi. Dēļu apakšpuses, kas augušas tuvāk mizai, jānoēvelē pareizā plāksnē un jāpārbauda ar līdzteku lineāliem. Dēļi jāēvelē no slēpes priekšgala uz pakaļgalu. Ēvelēšana jau norādīs, vai koka šķiedras iet pareizi un vai slēpes neslīdēs pret šķiedru. Pēc tam jānoēvelē abas malas taisnā leņķi, lai platums abos galos būtu 8,5 cm. Uz abiem sāniem tad atzīmē pēdas vietu un vajadzīgo biezumu dažādās vietās. Pēdas vietu atrod, slēpes garumu sadalot divi daļās. No vidus jāatmērī uz pakaļgalu 3 cm un tad no turienes 28 cm pēdas vietas garumu. Slēpe pēdas vietā ir 2,8 cm bieza. Šo biezumu apzīmē ar strīpvilci uz abām malām. No pēdas vietas uz abiem galiem sākās kritums, uz kura redzams arī pārējo vietu biezums. Kad biezums abās malās atzīmēts, jāizveido virspuse, lietojot zāģi, ēveli, slīmestu, ēveli ar liektu pēdu, vīli un sliepni.

Pēc sutināšanas slēpes jāuzliek veidnim un jāizloka, piestiprinot tās veidnim ar platām dzelzs iekavām, resp. riņķiem un diviem vienpusīgiem ķīļiem. Locīšana jāsāk ar priekšgalu, ko piestiprina pirmo. Uz veidņa slēpes jāatstāj trīs līdz četras dienas un, lai slēpes labāk nožūtu, veidnis jānovieto tuvāk pie griestiem uz zārdiem. No veidņa noņemto slēpju virspusē uzzīmē slēpju apmali, kas pēc tam jāizzāģē, jānoēvelē un jānovīlē. Ja zābaku piestiprināšanai lieto caurlaistās austiņas, tad pēdu vietās jāatzīmē izkalumi austiņu ielikšanai. Lietojot cita veida austiņas, kas piestiprināmas virspusē, izkalumi nav vajadzīgi. Austiņu iekalums sākas 5 cm attālumā no pēdas priekšdaļas. Spraugai jābūt tik lielai, ka austiņu tanī varētu stingri ielaist (parasti 5 reiz 0.5 cm). Sprauga pareizi jāatzīmē ar strīpvilci un no abām slēpes malām jāizurbj ar 5 cm spirālurbi, pēc tam izlīdzinot ar kaltu un vīli. Apakšpusē pa vidu līdz priekšgala izliekuma sākumam jāizēvelē 2reiz 0,3 cm rieva. Lai slēpes būtu vieglākas, augšpuse jānodrāž ar slīmestu un jānoēvelē ovāla, jānovīlē un jānotīra ar sliepni, noslīpējot ar smilšpapīru. Slēpes var kodināt, parasti gaiši brūnā krāsā, pēc tam virspuse jāpārklāj ar pernicu un jānolako ar laivas laku.

Pirms izliekšanas slēpes vidējā daļa jāsutina speciālā ierīcē, vai vienkārši uz verdoša katla. Kad slēpes vidējā daļa pietiekoši izsutināta, tad tā jāliek attiecīgā veidnī, vai īpaši tam nolūkam pagatavotās spīlēs, kā tas redzams paskaidrojošā attēlā.

7. zīm.

Slēpes priekšgalu sevišķi augsti un stāvi nav ieteicams izliekt, jo tad pie nelieliem triecieniem, pret kādiem maziem kavēkļiem, slēpes neslīd tiem pāri, un priekšgali nolūzt. Vislabāk slēpes priekšgalus izliekt uz augšu apm. 13—15 cm, skaitot no slēpes apakšpuses līmeniskās plāksnes. Izliekumam slaidi un pakāpeniski jāpaceļas uz augšu. Izliekums sastāda apm. piekto daļu no slēpes garuma. Slēpes vidus izliekums padara slēpi elastīgu. Slēpe ar vidējo izliekumu darbojās kā gareniska atspere. Izliekums mazina triecienus un sekmē kustību uz priekšu, bez tam, pateicoties šim izliekumam, slēpotāja svars gulstas vienlīdzīgi uz visu slēpi. Ja nebūtu vidus izliekuma, svars gultos tikai uz slēpes vidus daļas un izliektu to uz leju, tā lielā mērā apgrūtinot kustību uz priekšu. Vidus izliekums jāpielāgo slēpotāja svaram un slēpes elastībai. Jo mīkstāks koks un smagāks slēpotājs, jo ieliekumam jābūt lielākam. Parastā vidus izliekums starp kopā saliktām slēpēm ir no 6—8 cm. Jaunpagatavotu slēpju slīdvirsma katrā ziņā jāpiesātina ar tīru koka darvu vai darvas un zivju eļļasun augļu koku karbolinēuma maisījumu, pie kam slīdvirsma jākarsē ar lodējamo lampu, primusu, vai pret kvēlošām oglēm krāsnī, lai darvas maisījums dziļāki iespiestos kokā. Pēc tam slēpes jāieliek

spilēs vai rāmjos, lai galīgi nostiprinātos vajadzīgie izliekumi. Arī lietojot slēpes jāuzglabā ļoti rūpīgi.

Slēpošanu ar pilnu tiesību uzskata par skaistāko un veselīgāko ziemas sporta veidu, kas piemērots visiem: maziem un lieliem, veciem un jauniem. Slēpošana ir arī lietišķs sports, kam liela praktiska nozīme dzīvē un darbā. Diemžēl mēs to vēl neesam pietiekoši novērtējuši. Slēpotājam ziemā visi ceļi brīvi. Pāri kalniem, lejām, purviem, pļavām un ezeriem, slēpotājs var kļūt viegli un ātri kurp vien darbs vai pienākums viņu sauc. Arī meža darbos un medniekam piemērotas slēpes atvieglo kustību brīvību. Cik dziļš sniegs un kādas kupenes arī nešķērslotu ceļu, slēpotājs bez grūtībām var nokļūt pēc pasta, uz veikalu, kā arī uz sanāksmēm un apspriedēm, pildot savus sabiedriskos pienākumus. Pavisam ērti skolnieks-slēpotājs ar somiņu mugurā var nokļūt skolā un pēc mācībām atgriezties mājās. Tamdēļ arī mazpulku dalībniekiem jābūt ne tikai slēpotājiem, bet arī lietišķās slēpošanas propagandētājiem un veicinātājiem. Šis darbs veicams ne ar skaistiem vārdiem, bet labiem, cēliem piemēriem. Ja arī sākumā grūtāk veiksies, neraizējaties, esait izturīgi un pacietīgi — jo tikai darbs dara meistaru!

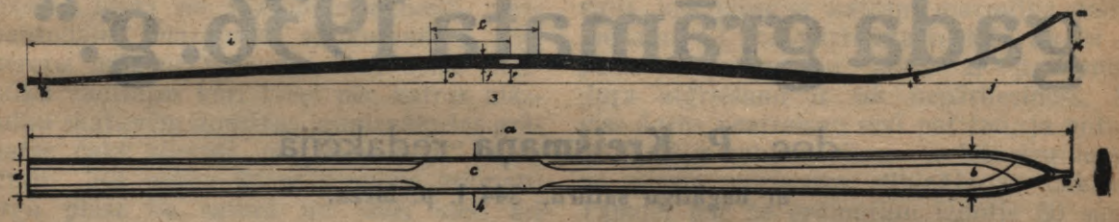

8. zīmējums

Standartizētās slēpes izmēri.

a	Slēpes garums	1,50	1,60	1,70	1,80	1,90	2,00	2,10	2,20
b	Slēpes priekšgala lāpstas platums	7.2	7,6	8,0	8,2	8,4	8,5	9,0	9,0
c	Slēpes vidējās pēdas atbalsta daļas platums .	5,8	6,0	6,3	6,6	6,7	6,8	7,0	7,0
d	Slēpes pakaļējā gala platums	6,3	7,0	7,3	7,6	7,7	8,0	8,0	8,0
e	Slēpes priekšg. uzliekuma plānākās vietas biez.	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7
f	Slēpes vidējās daļas biezums	2,0	2,2	2,3	2,5	2,6	3,0	3,0	3,0
g	Slēpes pakaļējā gala pastipr. biezums	1,3	1,3	1,3	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5
h	Slēpes pakaļ. gala plānākās vietas biezums . .	0,8	0,8	0,8	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
i	Slēpes garums no pakaļ. gala līdz smag. centram	68	72	77	81	86	90	94	99
j	Slēpes lāpstas izliekuma garums	23	26	27	29	31	33	35	37
k	Slēpes lāpstas izliekuma augstums	9	9	9,5	10	10,5	11	12	13,5
l	Pēdas atbalsta vietas izgriezuma garums . . .	26	27	28	30	32	33	34	35
m	Slēpes lāpstas knābīša biezums	1,9	2	2,1	2,2	2,3	2,4	2,6	2,7
n	Slēpes lāpstas knābīša platums	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8	1,9

Labākā Ziemassvētku dāvana.

Iznākusi Latvijas Lauksaimniecības kameras apgādībā

„Lauksaimnieka gada grāmata 1936. g.“

doc. **P. Kreišmaņa** redakcijā

ar bagātīgu saturu, 344 l. p. bieza.

Bez kalendārija un plašas tabulārās daļas plašs rakstu krājums:

1. **Vienotai tautai piederēs nākotne!** Dr. **K. Ulmanis.** 2. Kā turpmāk saimniekot. **J. Birznieks,** Zemkopības ministrs. 3. Zemnieks un 15. maijs. **A. Bērziņš,** Iekšlietu viceministrs. 4. Mūsu spēks un stiprums. **Rūdolfs Dzērve,** LLK priekšsēdētājs. 5. Latvijas Lauksaimniecības kameras uzdevumi un darbība agr. **K. Saliņš,** LLK ģenerālsekretārs. 6. Irdinat aramzemes virskārtu. Prof. Dr. agr. **J. Apsīts.** 7. Jaunākie atzinumi uztura jautājumos, agr. **O. Kulitāns.** 8. Kā ātrāk tikt pie labas rupjās barības? Prof. Dr. agr. **J. Vārsbergs.** 9. Dažādu apstākļu ietekme uz vilnas īpašībām un daudzumu. Agr. **L. Bārs.** 10. Ko dod labas ilggadīgas ganības. Agr. **P. Pommers.** 11. Kur un kā rīkojamas ilggadīgas ganības. Agr. **P. Pommers.** 12 Zāļāju mēslošana. Doc. **P. Konrāds.** 13. Ko vietējā lauksaimniecības mašīnu rūpniecība var dot zemkopim? Prof. Dr. **A. Leppiks.** 14. Augu seka patreizējos apstākļos. Doc. **P. Kreišmanis.** 15. Ievērojamākie ābeļu kaitēkļi. **E. Ozols.** 16. Mazpulku darba idejiskais saturs tagadnē un nākotnē. **Ausma Roga.** 17. Latviskā dzīvokļu iekārta. Māksl. **Jēkabs Bīne.** 18. Vērību govju mūža ilgumam un izslaukumu vienmērībai. Agr. **A. Kupčs.** 19. Linu mēslošana. Agr. **K. Ramziņš.** 20. Kā audzējamas sinepes. **J. Kiršteins.** 21. Mājas apkārtnes izkopšana. **J. Reņģe.** LLK dārzkopības inspektors. 22. Kā iegūt dzidras augļu sulas. Agr. **E. Žubeckis.** 23. Piena zupas. **G. Varkale.** 24. Ogu iesaiņojumi. **H. Kalmiņš.** 25. Lauksaimnieki, ražojiet kurināmo kūdru! Agr. **Aug. Grinduls.** 26. Laukstrādnieku trūkumu būs iespējams novērst. Doc. **P. Stares.** 27. Latviešiem pašiem jāstrādā latviešu zeme. **Arv. Lauva.** 28. Rūpniecības augļu dārzs. Priv. doc. agr. **J. Sudrabs.** 29. Cukurbiešu audzēšana. Agr. **J. Matvejs.** 30. Cukurbiešu slimības un kaitēkļi. **I. Peniks.** 31. Katram pieejams jauns, lēts un izturīgs būvmateriāls. Būvt. **V. Vanags.**

Maksā Ls 1.— Pasūtot pa pastu jāiemaksā Ls 1,20 LLK pasta tek. rēķ. 4564. Dabujama visos lielākos veikalos un pie agronomiskiem darbiniekiem.

GRĀMATU APSKATS.

Bēdīgs pārpratums.

Gaišājā priekā par mazpulku saimes augšanu uņ viņas darba sekmēm mazu ēnu rada tie nedaudzie cilvēki, kas izlikdamies, par mazpulku kustības veicinātājiem, un viņu darba atbalstītājiem, vai nu aiz savtīgiem iemesliem vai arī gluži vienkārši aiz savas muļķības dara mazpulku organizācijai lāča pakalpojumus. Starp šiem ļaudīm redzāmu vietu ieņem tie censoņi, kas raksta „lugas no mazpulka dzīves". Izmantodami mazpulku sarīkojumiem piemērotu ludziņu trūkumu, kas spiež mazpulku vadītājus kāri tvert pēc katras mazpulku skatuvēm domātas jauniznākušas grāmatas, čakli kļuvuši „mazpulku lugu" fabricētāji. Kā netīra ūdens straume grāmatu tirgū plūst šīs saturā un bieži vien arī izstrādājumā mazvērtīgās ludziņas, ko sacerējuši maz pazīstami vai pat gluži sveši mūzas kalpi. Vēl ir ciešami, ja autors, būdams svešs mazpulku dzīvei, uzraksta netendenciozu ludziņu un pieliek pāris vietās vārdu: „mazpulks". Tādu darbiņu dažreiz ir iespējams izlietot, jo tas, ja arī nekā pozitīva nedod, vismaz mazpulku darbu negrauj. Bet ja rodas autors, kas, būdams nejēga mazpulku lietās, grib mācīt un tiesāt, turklāt vēl bārgi, tad darba rezultātā — bēdīgs pārpratums, kas panāk tikai gluži pretējo.

Kāds Rob. Lukss ir sarakstījis un pazīstamais grāmatu izdevējs Roze izdevis (diemžēl!) „3 ainas no mazpulku dzīves — Skaidras sirdis!..." Jauks virsraksts, zolīds izdevējs — kā lai mazpulka vadītājs nepērk šķietami derīgo ludziņu, ja skolā mazpulks rīko ražas apskati un vadītājam-skolotājam ir uzliktas arī visas rūpes par vakara programmu? Bet ko atrodam šinis „Skaidrās sirdīs"? — Rupju ķengāšanos par mazpulku vadītāju lielāko daļu — skolotājiem (neviens no lauku pamatskolas skolotājiem neuzņemas mazpulka nodibināšanu, tāpat neviens nav spējīgs mazpulku vadīt; skolotāja neprot atšķirt auzas no kviešiem, skolas pārzinis nedod dēlam zemi lauciņa ierīkošanai u. t. t.), pilnīgu zināšanu trūkumu par mazpulku iekārtu un dzīvi (mazpulku dibina mežā — slepeni, vadītāju izrauga paši dibinātāji, savā darbā „valde" izvairas no pieaugušo līdzdalības, rīko „sacensības" dēļ zemes...), nepielaižamu lamāšanos skolēnu resp. mazpulka dalībnieku starpā (cūku skuķis, skolas žagata, zīdams teļš)... Viss tas pilnīgi nomāc virsrakstā minēto domu par skaidru sirdi, kas jāiegūst katram mazpulka dalībniekam. Šī doma izteikta turklāt tik īsi — pāris lappusēs, un skats ar palaidnīgā Juŗa atģriešanu ir tik nepārliecinošs, ka viss darbs neattaisno sevi pat tad, ja autors ir domājis rakstīt vienu „vēsturīgu lugu" no pirmo mazpulku dibināšanas laikiem. Tamdēļ par šo grāmatiņu izdotie 60 sant. ir zemē nosviesta nauda, turklāt iegūts sarūgtinājums par vilšanos. Ja līdzīgi darbi arī turpmāk parādīsies, mazpulku saimei būs jānolemj: nepirkt tās „mazpulku lugas", par kuŗām nav devusi pozitīvu atsauksmi LLK mazpulku nodaļa, lai neļautu negodīgiem cilvēkiem kompromitēt mazpulku kustību un iedzīvoties uz mazpulku rēķina.

Mazpulka vadītājs.

Lauksaimnieka gada grāmata

iznākusi L. L. K. izdevniecībā ar 344 lp. p. kalendāru, tekstu un vairākām illustrācijām, cena Ls 1,—. Saturā Ministru prezidenta Dr. K. Ulmaņa ievadraksts: „Vienotai tautai pieder nākotne." Zemkopības ministra J. Birznieka, viceministra A. Bērziņa, LLK priekšsēdētāja R. Dzērves raksti. Rakstu krājumā arī daudzi speciālistu raksti par jaunākiem sasniegumiem un ierosinājumiem lauksaimniecībā, mājturībā, lopkopībā, dārzkopībā, būvniecībā un lauku dzīves apstākļu uzlabošanā, arī A. Rogas raksts par „Mazpulku darba idejisko saturu tagadnē un nākotnē". Kalendārs nedrīkstētu trūkt nevienā lauku sētā un arī katrs mazpulka vadītājs un dalībnieks var gada grāmatā atrast daudz interesanta un vērtīga sa vam darbam. B. R.

VAĻAS BRĪŽOS

O. Darbiņš

Ko darīt brīvajā laikā?

Kaut drusku iemetiet skatu savās dienas gaitās. Cik naski brīžiem aiztek laiks mājas darbā, skolā, mazpulkā, sabiedrībā un tomēr — paliek brīvi brīži, kad laiks kļūst pavisam „garš".

Ko iesākt? Kā „nosist" brīvo laiku? Vai sekot neapzinīgiem pieaugušiem un meklēt ceļu uz krogu, aizdzīt „garo" laiku putekļainās ballītēs, lasot bezvērtīgas grāmatas, klīstot bez mērķa apkārt, vai vienkārši nīkstot un nedarot neko?

Bet krogum un ballītēm seko paģiras un nīkst netikai miesa, bet arī gars. Rodas mazvērtīguma sajūta, garīgs nogurums un bezmērķība.

Turpretīm mūsdiena prasa skaidru skatu un skaidru domu. It īpaši jaunatnei mūsu laiks prasa drošu spriedumu un asu prātu. Un tāpat kā vingrinam savas zināšanas skolā un savas rokas mēģinājumu lauciņā, vingrināsim savas domas un savu skatu arī citās dzīves nozarēs, lai vēlāk, pēc gadiem, nav jāsaka: „žēl, būtu to zinājis agrāki."

Tanīs brīžos, kad laiks pēc padarītiem dienas darbiem kļūst brīvs un „garš", palūkosimies „Mazpulkā", pajautāsim mazpulka vadītājam, pašķirsim labu grāmatu un, lūk, atklāsies milzīgas bagātības. Dažādās zinātnes nozares atklās brīvam laikam piemērotas spēles, jautrus uzdevumus un vērtīgu nodarbi. Tur būs: jautrā matēmatika ar saistošiem rēķiniem, jautrā ģēometrija ar vienkāršiem mērīšanas paņēmieniem, jautrā technika ar mūsdienu brīnumiem, jautrās dabas zinības gan dzīvnieku gan stādu valstī, jautrā ģeografija ar brīnišķiem ceļojumiem un spēlēm, jautrā ķīmija ar saistošiem mēģinājumiem, jautrā aviācija, meteoroloģija, jautrā psichotechnika — ko katrs spējam, jautrā medicīna u. t. t. Tāpat brīvajos brīžos jādomā par mazpulku teātri, it sevišķi par mazpulku leļļu teātri, kur darbs katrai veiklai rokai un asai mēlei.

Mainoties fiziskam darbam tīrumā vai lauciņā ar garīgo nodarbi brīvajā laikā, organisms izjutīs pilnīgu atpūtu, bet paši gūsim jaunas atziņas, kas krāsies kā grāmata pie grāmatas bibliotēkā, topot par vērtīgu apcirkni.

Mazpulks mums jau māca krietnu dzīvi ģimenē, zemes mīlestību un sabiedrisko kopību, skolā krājas skolas zināšanas, bet arī tās atziņas, kas krājamas ārpus skolas, ārpus tiešās zemes apsaimniekošanas, visas labās atziņas mazpulks mums palīdzēs krāt. Un mēs labprāt krāsim, lai brīvais laiks līdz ar jaunajām atziņām asinātu mūsu skatu un prātu un mēs kļutu vispusīgi stipri.

Redakcijas piezīme. Nodaļā „Vaļas brīžos" „Mazpulks" turpmāk sniegs materiālus, uzdevumus un ierosinājumus vērtīgai nodarbei brīvajā laikā. Gaidam lasītāju dzīvu līdzdalību ar saviem vērojumiem, saviem mēģinājumiem un saviem ierosinājumiem — neglabājiet tos vienigi sev. Kopējā darbā arvienu tāļāk tiksim!

Jautājumus un uzdevumu atrisinājumus iesūtot „Mazpulka" redakcijai neaizmirstat minēt uzdevuma numuru, piemēram, „Jautrā matēmat." 2. uzd., „Jautrā ķīmija" 1. uzd. Tāpat sūtat redakcijai arī tos jautājumus, kas nevilšus radīsies jūsu dienas gaitās, kuriem atbildi savā apkārtnē nevarat rast, bet atrisinājums jāmeklē kādā zinātnes nozarē.

Jautrā matēmatika.

1. Zaķīši un vāveres. Pašā meša vidū bija kluss laukumiņš ar 8 celmiem (1. zīm.). Mežsargs rūpīgi kopdams savu apgaitu celmus apzīmēja skaitļiem no 1—8.

Karstos dienvidos, kad mežs apklusa laukumiņā nāca apspriesties zvēri. Kādreiz gadījās sēdēt uz 1. un 3. celma diviem

1. zīm.

garaušiem-zaķīšiem, bet uz 6. un 8. — divām vāverītēm. Ne zaķīši ne vāveres nebija apmierināti savām vietām un gribēja apmainīties celmiem: zaķīši gribēja sēdēt vāveru vietā un vāveres — zaķīšu vietā. To viņi varēja arī darīt pārlecot no celma uz celmu, bet gan tikai pa apzīmētām līnijām, kas celmus savienoja.

Kā viņi to izdarīs? Jāpatur vērā arī tas, ka:

1) Lekt no celma uz celmu var tikai pa apzīmētiem ceļiem. Viens zvēriņš var taisīt vairākus lēcienus pēc kārtas.

2) Divi zvēriņi uz viena celma nevar novietoties, tāpēc lekt var tikai uz brīvo celmu.

3) Neaizmirstat arī to, ka dienvidus ir iss un zvēriņi grib apmainīties pēc iespējas ātri ar vismazāko lēcienu skaitu. Mazāk par 16 lēcieniem tas gan viņiem neizdosies.

Jautro uzdevumu viegli var pārvērst spēlē. Gabaliņu finiera vai papes, koka klucīšus, divas tukšas diegu spolītes, līmi, zāģīti, nazi un — pusstundu brīva laika. Ja jums zāģis šķiet par smagu un koks par cietu, palūdziet vecāko brāli vai māsiņu palīgā.

Izgriežat no finiera vai papes kvadrātu 35×35 cm pamatam. Nozāģējiet 8 koka klucīšus — „celmus" 2 cm garus un pielīmējiet aplocē uz pamata. Ja gribat spēli atdarināt tuvāku patiesībai „celmus" griežat no jaunu priedīšu vai eglīšu galotnēm un „celma" pamatu nozāģējiet tai vietā, kur eglītei vai priedītei atdalas zari (2. zīm. a). Pielīmējot tādu klucīti pamata dēlītim ar zariem uz leju viņš atgādinās īstu, lielu celmu. Kad celmi uzlīmēti, novelkat starp viņiem līnijas — ceļus un ķeraties pie dzīvniekiem. Zaķīšus un vāverites izgriežat no finiera vai papes un izkrāsojat (2. zīm. b). Lūkojat gan lai zaķīti var atšķirt no vāveres. Lai zvēriņi negāztos, iestipriniet viņus uz pusi pārzāģētās diegu spolītēs (2. zīm. c).

Spēle var sākties. Vai nu ejiet uz sacīkstēm, kurš visīsākā laikā pārmainīs zaķīšus ar vāverītēm, vai arī spēli mazliet pārveidojiet — vienam zaķīši, otram vāveres, — kurš pirmais tiek otra vietā. Tad nu gan katrs zvēriņš lec tikai vienu reizi pēc kārtas.

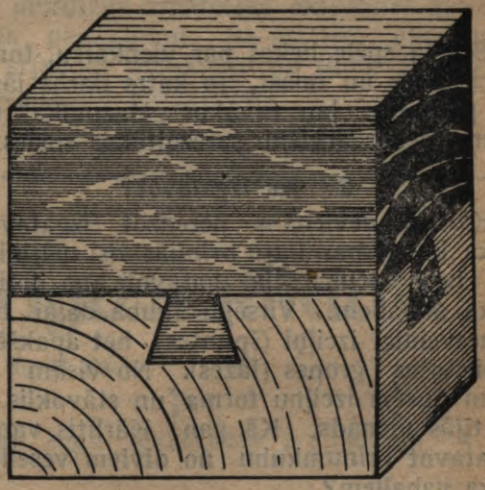

3. zīm.

Ja gadās pie rokas krāsas, izkrāsojiet pamatu, celmus, ceļus, izdaiļojiet zvēriņus pēc savas patikas un, lūk, — Ziemassvētkos brālītim vai māsiņai būs mīļa dāvana. Apdāvinātā prieks būs jo liels arī tamdēļ, ka dāvana jūsu pašu darbs nevis aukstais veikala vai fabrikas ražojums.

zīm. 2.

Bet ja spēle liekas par vienkāršu, tomēr paciešaties un taisat, jo katrs darbs jāsāk no pamata. Jau tuvākos „Mazpulka" numuros sekos arvienu sarežģītākas spēles.

2. Kā izgatavot?

Kārlītis nevienam neredzot izgatavoja koka kubu, par kuŗu brīnījās visi mājinieki (3. zīm.). Kubs bija gatavots no diviem koka gabaliem. Virsējai kuba daļai bija lemesveidīgi izciļņi (špuntes), bet apakšējai atbilstošas gropes (fāzes). No visām četrām pusēm izciļņu forma un stāvoklis izskatījās vienāds. Kā gan Kārlītis varēja izgatavot brīnumkubu no diviem veseliem koka gabaliem?

3. Cik ilgi mazpulkā?

Jelgavas vilcienā gadījās noklausīties divu mazpulka dalībnieku sarunu:

„Tā tad tu esi divreiz ilgāki mazpulkā nekā es?"

„Jā, taisni divas reizes."

„Bet, cik atceros, pāris gadus atpakaļ teici, ka četras reizes ilgāki."

„Divus gadus atpakaļ? Jā, tas tiesa, tad bija četras reizes, tagad tikai divas."

Cik gadus katrs no viņiem ir jau mazpulkā?

Jautrā ķīmija?

1. Kā pagatavot tinti un kā izdzēst tintes traipus. Jūsu priekšā divas pudeles un četras glāzes. Vienā pudelē ūdens, otra tukša. Glāzes nostādītas rindā. Lejot glāzēs ūdeni no pudeles, jūs redziet, ka pārskaitļu glāzēs ūdens pārvēršās īstā tintē, bet nepārskaitļos paliek tikpat dzidris kā bijis.

Iemērcat iegūtā tintē spalvu un pamēģiniet rakstīt. Nav šaubu, pirmklasīga tinte!

Ņemu tukšo pudeli un saleju viņā visu četru glāžu saturu. Saskaloju šķidrumu un pudelē rodas dzidrs ūdens. Tintes tikpat kā nebijis.

Lūk, kādas brīnišķas pārvērtības rāda ķīmija. Nupat bija tinte, acumirklī vairs nav!

Paklausaties uzmanīgi, kā tinti iegūt un kā izdzīt tintes traipu, ja nelaimīgais traips

uzkrīt taisni jaunajām biksēm. Pirmajā pudelē es jau iepriekš izšķīdināju pustējkaļotes t a n n ī n a. Tannīns — sarežģīta miecviela, kuŗu iegūst tā saucamos tintes riekstos, vai arī no izaugumiem ozola lapās, pēc tam kad lapas ievainojuši, sevišķi kukaiņi. Tannīna sastāvā ieiet organiskā d i g i l a s k ā b e. Pārskaitļu glāzēs es iepriekš ielēju dažus pilienus stipra c h l o r d z e l z s šķīdinājuma. Ar šo savienojumu, tāpat kā ar citiem dzelzs savienojumiem, tannīns rada tinti.

Otrā pudelē, kuŗa jums likās tukša, bija ieliets nedaudz stipra s k ā b e ņ s k ā b e s šķīdinājuma. Skābeņskābe ir indīga un ar viņu jāapietas uzmanīgi. Skābeņskābes šķīdinājums izņem ļoti labi tintes traipus.

Līdzīgi var demonstrēt arī sarkanās tintes iegūšanu un pārvēršanu ūdenī, tanīna vietā lietājot s a l i c i l n a t r i j a šķīdinājumu (labs līdzeklis pret drudzi). Kā redziet ar salicilnātriju nākas sastapties netikai slimiem, bet arī mums veselajiem. Slimiem — ārstēšanai, mums — rotaļai.

2. V i l t ī g a i s r a k s t s. Slavenais ķīmiķis Mendeļējevs raksta savās atmiņās: „... Braucu kādreiz Maskavā važonī. Žandarmi ved preti blēžu pulciņu. Važonis atgriežas un teic: Skat, kur aizved „ķīmiķus...“

Dievamžēl pats važonis veda lielāko pasaules ķīmiķi, tikai ne tādā vārda nozīmē kā viņš to saprata.

Neslēpšu, ir arī starp ķīmiķiem „ķīmiķi“ ne tikai pie mums, kad parādas viltotie desmitlatnieki, bet arī Anglijā.

Viens no šādiem Londonas „ķīmiķiem“ tik veikli parakstīja aizdevējam vekseli, ka pēdējā rokās vēlāk atradās gluži balta vekseļa blanka bez kautkāda paraksta.

Ķīmija ir ne tikai jautra, bet arī viltīga un lai gan sakāmvārds teic: rakstīto pat ar cirvi neizcirtīsi, dažreiz rakstu iznicina pārvelkot ar kabatas lakatiņu, noslauka gluži kā krītu no skolas tāpeles.

Vienkāršāko viltīgo tinti var pagatavot no s t ē r ķ e l ē m, izšķidinot viņas ūdenī salda krējuma biezumā un pielietojot maisījumam j o d a t i n k t ū r u. Ir jāzina, ka stērķeles jau vienā joda pilienā kļūst zilas. Pielejot vairākus pilienus stērķeļu šķīdinājums kļūst gandrīz melns, bet raksts tumši brūns.

Kad šāda tinte izžūst pavēdiniet kabatas lakatiņu un — raksts pazūd.

Esmu pārliecināts, ka jūs neizmantosiet šīs zināšanas nekrietniem nolūkiem, bez tam mūsdienu zinātniskā ekspertīze guvusi tādus panākumus, ka arī šinī gadījumā var atjaunot uzrakstīto un tāpēc tik droši jums atklāju noslēpumu.

T.L.M. aptiekas drogu noliktava

Rīgā, Marstaļu ielā 7, 11 dz.

novēl visiem mazpulku dalībniekiem ārstniecības augu ievācējiem p r i e c ī g u s

Ziemas svētkus un jaunajā gadā

diženus panākumus sekmīgi ievadītā darbā.

Mājputnu audzēšana senatnē un tagad.

Ar mājputnu audzēšanu cilvēki nodarbojās jau tālā, sirmā senatnē. Tos audzēja garšīgo olu un gaļas dēļ, pie kam gaiļi izpildīja arī pulksteņa vietu. Arī mūsu senči mājputnus audzējuši jau pirms vairāk kā tūkstots gadiem un vēl tagad mēs dziedam mūsu tautas dziesmās par mājputniem, piem. „Kur tu teci, gailīti manu . . .", „Tu gailītis, es vistiņa . . ." un c. Senie latvieši mājputnus turējuši ļoti lielā cieņā, ko mums pierāda vēl tagad uzglabājusies paraša — mājputniem par godu vienreiz gadā, pa Lieldienām, celt svētku mielasta galdā bagātīgos apmēros krāsotas vistu olas.

Vēlākos laikos, kad sāka strauji attīstīties rūpniecība un tirdzniecība, kad visās valstīs izbūvēja dzelzceļus, līdz ar ko ātri izauga lielpilsētas ar miljoniem iedzīvotāju, putnkopības ražojumus sāka patērēt ļoti lielos vairumos. Pieprasījumi pēc šiem ražojumiem auga vairumā, bet putnkopji nespēja tos vairs apmierināt, kāpēc pacēlās jautājums, kā izaudzēt tādas vistas, kas dētu daudz olu un lai tās būtu lielākas. Toreiz audzēja neizkoptas vistas dažādā lielumā un ar visai dažādu spalvas krāsu, gluži tāpat, kā to vēl tagad dara daudzās mūsu lauku saimniecībās. Sākumā vistu ražīguma pacelšana bija ļoti grūts darbs, jo uzreizi nevarēja izaudzēt tādas vistas, kas dētu 150 līdz 200 olu gadā. Šis darbs prasīja gadu desmītus. Šo uzdevumu putnkopji veica, izvēloties no mazas putnu saimes rudeņos vienmēr labākās dējējas un gaiļus iegādājās no citām putnkopībām, kuŗas bija pazīstamas ar savu priekšzīmīgu saimniekošanu. Lai izkoptu labas dējēju sugas, atlasītās labākās dējējas izlietoja nākošā pavasarī perējamo olu ņemšanai. Vasarā izaudzētos jaunputnus rudenī atkal šķiroja, likvidējot vāji attīstītos, kroplos, mazražīgos un visus augumā mazos putnus, bet atstājot tikai ražīgākos.

Pie mazas putnu saimes iespējams pazīt katru atsevišķu putnu un pateikt, cik tas ražīgs, bet lielākā putnu saimē ražību noteic ar kontrolligzdu palīdzību, t. i. ar tādām ligzdām, kuŗā vista var ieiet pati, bet iznākt var tikai tad, kad to izlaiž putnkopis, atzīmējot uz izdētās olas putna gredzena numuru, ko tas nēsā uz kājas. Pēc tam izdētās olas numuru ieraksta speciālā dējības listē. Šādā kārtā viegli var zināt, cik katra vista izdējusi un kuŗa no tām bijusi vislabākā dējēja. No šīm labākām dējējām tad arī ņem olas perēšanai. Kur nav kontrolligzdu, tur putnus šķiro pēc ārējām pazīmēm. Labas dējējas var pazīt no tam, ka tās ir ļoti čaklas, drošas, ugunssārtu seksti, enerģijas pilnām acīm, gludu spalvu, labi attīstītu miesas būvi, lielu vēdera dobumu, kas dod pietiekoši daudz telpu gremojamiem un olu ražošanas organiem, mīkstu un elastīgu pavēderi, platu un samērā garu muguru, plaši izplestām kājām. Laba dējēja ļoti vērīga, visu redz un pēta. Agri rītos tā pirmā nolec no laktas un steidzas uzlasīt barību, visu dienu pavada čaklā darbā, gan uzlasot barību, gan peroties smiltīs, un vakarā aiziet gulēt pēdējā. Bez tam labas dējējas vēlu met spalvu, ātri uzaudzē jaunas spalvas un dēšanu nepārtrauc spalvu mešanas laikā.

Liepājas 5. pamatskolas mazpulka dalībnieki ražojumu apskatē.

Sliktas un slinkas dējējas, turpretim, agri met spalvu, gausi apspalvojas un sāk dēt ļoti vēlu. Sliktas dējības pazīmes uzrāda maza galva, iekritušas acis, rupji, biezi vaigi, īsas vai pārāk gaŗas kājas, nokārusies pavēdere, šauri bļodas kauli un pārtraukta dējiba spalvu mešanas laikā.

Turpinot putnu dējības izkopšanu pēc, augstāk pievestiem paņēmieniem, putnkopji izaudzēja pēc daudziem gadiem ļoti vērtīgas dējēju vistu sugas, kādas tagad ļoti lielā skaitā audzē arī mūsu zemē. No tām visiecienītākās skaitās leghornas un rodailendas.

Tā kā daudzās mūsu lauku sētās vēl audzē mājputnus pēc mūsu sentēvu paraduma — pilnīgi neizkoptas un mazražīgas, tad šinī nozarē mazpulku dalībniekam būtu ļoti pateicīgs uzdevums, pacelt savu vecāku putnu saimes dējību uz augstākas pakāpes, līdz ar ko jūtami pavairosies arī ienākumi no putnkopības, kas nāks par svētību ne tikai viņu sētai, bet visas mūsu tautas labklājībai.

J. Strīķis.

Redakcijas piezīme: Sugas vistas var iegādāties vēl šoziem pieprasot LLK putnkopības nozarei Rīgā, Baznīcas ielā 4-a un arī Valsts Ramkas mājturības skolas fermā, kur notiek vistu dēšanas konkursi.

Iegādājoties sugas vistas un gaiļus, mazpulku dalībnieki var saņemt arī valdības pabalstus 50% no putnu vērtības.

Kas jādara mazpulku dalībniekiem Ziemassvētku brīvlaikā.

Lielākā daļa mazpulku dalībnieku vēl ir skolu jaunatne, kuŗa Ziemassvētku brīvlaikā būs atbrīvota no ikdienišķiem skolas uzdevumiem. Ziemassvētku brīvlaiks jāizmanto atpūtai, spēka stiprināšanai turpmākam zinību krāšanas darbam skolā un labākā atpūta — ir fizisks darbs svaigā gaisā. Tāpēc neviens mazpulka dalībnieks lai nepaliek mājā, bet brauc līdz tēvam vai brālim, kad tas rīta agrumā dodās uz mežu ziemas darbos. Viena pati diena pavadīta piemērotā darbā mežā, lieliski uzlabos katra labsajūtu un pacels darba prieku. Un kur tad garās svētku dienas — tad slēpes un slidas lai būtu katra mazpulka dalībnieka lielākie draugi. Vienā otrā vētrainākā vai sniegotā dienā der apskatīties arī savā sētā vai mājā, vai nav kaut kas jāsalabo vai no jauna jāizgatavo, kur varētu parādīt tās zināšanas un prasmi ko ieguvis vai nu skolā, vai īpašos mazpulka kursos. Šim brīvlaikā darītam darbam būs ne tikai sava materiāla vērtība un nozīme savas tēva sētas labklājības celšanā, bet tas arī drošākā ķīla tam, ka jaunatne kā savās domās, tā arī savos darbos ir tēvu zemes uzticīgākais sargs un kopējs.

Katram mazpulka dalībniekam jārūpējās arī par to, lai savās mājās, pašu ģimenē netrūktu svētku eglītes. Eglīte var būt lielāka vai mazāka, ar daudzām vai arī tikai ar dažām svecītēm, tomēr, lai arī cik niecīga tā nebūtu, tā katrā mājā, katrā ģimenē ienesīs jaunu siltumu, jaunu garu, kas liks aizmirst ikdienišķās rūpes. Vismaz vienreiz — svētku vakarā gaišās svecīšu liesmas liks katram pārdomāt, liks katram savai sirdij jautāt — vai es esmu tik labs bijis kā man vajadzēja būt, vai es nevarētu turpmāk labāks, skaidrāks kļūt?

Jauks paradums ir iesākts pēdējos gados pagastos (un arī pilsētās) — dedzināt eglīti un apdāvināt Ziemassvētkos trūcīgākos pagasta iedzīvotājus, nespējniekus, sērdieņus un aizmirstos. Šādā eglītes vakarā, ko parasti sarīko pašvaldības, arī turienes mazpulka dalībniekiem jāņem aktīva līdzdalība — eglīti greznojot, svecītes dedzinot un sagatavojot dāvanas. Sevišķi iepriecinoši, ja tādā eglītes vakarā, pēc oficiālās daļas, mazpulka dalībnieki nodzied kādu kopēju Ziemassvētku dziesmu, izpilda kādu deklamāciju u. t. t. Jauno priekšnesumi vecumā savārgušiem un nespējīgiem ir lielākais prieka un laimes avots un sauc atmiņā pašu bērnību, pašu jaunību. Un jaunatne arī pati būs laimīga, jo būs iepriecinājusi tos, kam mazāk prieka ikdienas dzīvē.

Arī visiem viena mazpulka dalībniekiem pašiem jāsapulcējās Ziemassvētku eglītes vakarā vai nu kopā ar kādu skolu, organizāciju vai arī jāsarīko pilnīgi patstāvīgs eglītes vakars (varbūt pēc mazpulka gada sapulces), ielūdzot uz to savus vecākus, tuviniekus, draugus un labvēļus. Eglītes vakarā, vienojoties kopējās Ziemassvētku dziesmās un svētku lūgšanā, ikkatrs skaidrāk un dziļāk izjutīs sevī šo jauko svētku nozīmi. Kopēji pavadīts vakars stiprinās dalībnieku vidū tās draudzības saites, kas radušās jau agrākā mazpulka darbā. Darba prieks, mīlestība un uzticība savai tēvu sētai, ko izjūt lielākie, skolu beigušie mazpulka dalībnieki, lai vienmēr saista arī to jaunatnes daļu, kas vēl mācās skolā.

Tāpat mazpulku jaunatnei jānoorganizē vai nu svētku brīvlaikā vai vēlāk ziemā savā pagastā vai pilsētā ikggadīgu strādnieku un centīgo saimnieku godināšana, savienojot to ar t. s. „vakarēšanu". Nevajag sarīkot kādu pļašu sarīkojumu ne biedrības namā, ne skolā, bet tieši pašas godināmās personas mājā. Mazpulka vadītājs vienojas ar godināmo personu un mazpulka dalībnieki lūdz ierasties kādā pievakarē godināmās personas mājās — tuvākos radus, draugus un kaimiņus, lai kopīgi pieminētu godināmās personas darbus un nopelnus, pārrunātu agrāko laiku sadzīves un tagadējā laika jautājumus, kopēji padziedātu, parotaļotos, padejotu. Mazpulku dalībnieki šādā „vakarēšanā" var apsveikt un iepriecināt godināmo ar kādu velti — adresi, ar ziediem vai kādu citu pašu mazpulku dalībnieku darinātu dāvanu. Mazpulka vadītājs un mazpulka inspektors vai rajona agronoms ar piemērotām uzrunām.

Mazpulku dalībnieki Brīvības pieminekļa atklāšanā.

Brīvības pieminekļa atklāšanas svinībās š. g. 18. novembrī piedalījās arī 70 mazpulku pārstāvji ar 20 karogiem. Mazpulku pārstāvji braši nosoļoja parādes maršā gar pieminekli, izpelnīdamies vispārēju atzinību.

Tuvinieki un kaimiņi ierodoties var ņemt līdzi dažādus pašu gatavojumus, cepumus u. t. t., t. s. „groziņus". Mazpulka dalībnieces var būt „vakarēšanas" saimnieces, kas pacienātu ar atnestiem ciemkukuļiem. Šāds godināšanas vakars savu tuvāko sabiedrībā neprasīs nekādus izdevumus un paies daudz lielākā sirsnībā un saskaņā, jo visi vakara viesi būs paši aktīvi dalībnieki — līdzrunātāji, dziedātāji, spēlētāji u. t. t., nekā plašie izrīkojumi, kur sanāk daudzi sveši, daudzreiz tikai gadījuma cilvēki bez tuvākas intereses un nav iespējama sirsnīgāka tuvība.

Pēc šādas „vakarēšanas" tās līdzdalībnieki jutīsies tuvāki, draudzīgāki, kā vienas kopējas saimes locekļi un savstarpējās pārrunās, dziesmās un sadzīvē veicinās saprašanās un vienības garu vecās un jaunās paaudzes starpā. Arī pašam godināmam šāds vakars būs patīkamāks un mīļāks, un viņam dāvātā sirsnība vēl ilgi paliks atmiņā. Jaunās paaudzes atzinība un līdzdalība krietna darba godināšanā būs liels gandarījums darba veicējam un pašai jaunatnei uzmudinošs un jauks piemērs — būt uzticīgai darbam un pienākumam. Šāda „vakarēšana", savienota ar nelielām svinībām jaunatnei dotu daudz vairāk laba

un paliekoša nekā viens otrs plašs un liels sarīkojums un nākotnē mūsu tautā atdzimtu labais senču tikums — satikties radam ar radu, kaimiņam ar kaimiņu tuvā draudzībā un savstarpējā uzticībā, darot gaišāku un prieka pilnu visu dzīvi. Būdami tuvi un draudzīgi savā tuvākā apkārtnē — būsim stipra un vienota tauta.

Agr. K. Ķiršis.

MAZPULKU DZĪVE.

Kara ministra atzinība mazpulkiem.

Kara ministrs ģenerālis **J. Balodis**, sakarā ar notikušo mazpulku darbu izstādi, piesūtījis Latvijas Lauksaimniecības kameras priekšsēdētājam apsveikumu, kurā starp citu raksta:

„Lūdzu nodot manu sirsnīgāko sveicienu mazpulku dalībniekiem, kas apņēmušies iet to ceļu, kas dod pārliecību, ka mūsu jaunatne stingru roku un drošu prātu turēs un sargās brīvības cīņu ieguvumus."

Mūsu baltā ģenerāļa ticība mazpulkiem sagādā mums patiesu prieku un dod katram mazpulka dalībniekam jaunus spēkus turpmākā darbā.

1936. g. slaukšanas sacensībās mazpulku dalībnieki — zēni saņems izcilus godalgas.

Ar katru dienu nopietnāk paceļas balsis par vīriešu saistīšanu lopkopības darbos. Mūsu saimnieciskie apstākļi prasa mainīt līdzšinējos uzskatus, ka darbi lopu kūtī, un it sevišķi slaukšana, būtu piemēroti vienīgi sievietes rokām.

Zinam visi, ka nav viegli laust gadu desmitus iesakņojušos uzskatus, bet ja tā ir — pati dzīves prasība, tad gribot negribot tai būs jāseko. Ārzemēs jau, pa lielākai daļai, lopu kopšanu un slaukšanu veic tikai vīrieši. Jaunie darba darītāji — mazpulku dalībnieki, jums pirmiem jāiet kā paraugam. Tāpēc ķeraties pie darba un aicinat arī pārējos zēnus sekot!

Izmantojat jau svētku brīvdienas un tāpat citas dienas, ejat līdzi slaucējām uz kūti, kaut vienu reizi dienā, un pavingrināties slaukšanā. Būs prieks vecākiem, paši pamazām pieradīsat pie šī darba un nākošā vasarā ikvienam būs iespējams piedalīties slaukšanas sacensībās, kur **zēniem paredzētas sevišķi vērtīgas godalgas.**

PENKULES MAZPULKA „PUMPURS" 5 GADI.

Penkules mazpulks svinēja divkāršus svētkus. Izglītības b-bas telpās notika ražas apskate un mazpulka piecu gadu darba atcere.

Ražojumu apskatei sekoja dažādi priekšnesumi mazpulka dalībnieku izpildījumā: tautiskās dejas, dziesmas, deklamācijas un referāti, kurus lasīja dalībnieks A. Rūtenbergs par tēmatu „Mazpulka pieci gadi", K. Rausis — „Mazpulka nozīme" un V. Švāns — „Darbs mazpulkā".

Sarīkotais izrīkojums deva atlikumu Ls 31.—, kas domāts ekskursijai uz Rīgu dažādu ievērojumu vietu apskatei.

Krāslavas mazpulka dalībnieks Kokins izaudzējis 2,5 m garas kaņepes.

Atkal jauni karogi lauku sētās.

Š. g. 18. novembŗa svinībām no jauna iegādājušies valsts karogus šādi mazpulku dalībnieki: **Stāmerienas** mazpulkā: **J. un A. Rudzīši, K. un V. Aizupieši, B. Dārziņš, A. Rubenis, V. un J. Līberi, J. Ceplītis, M. Lāders, J. Bombāns, J. Galējs** un **A. Kārkliņš.**

Aiviekstes mazpulkā: **A. Zemītis, A. Dambis** un **N. Martinsone.**

Karvas mazpulkā: **Dz.** un **R. Avotiņi, Z. Gailīte, T. Māldere, V. Bisenieks, O. Kļaviņa, A. Grāvītis, V. Muriņš, J. Mednis, R. Karlsons, J. Albāts, V. Avotiņš, O. Jaunzems, L. Jaunslavietis,** un **J. Rullītis.**

Biržu-Bērzgala mazpulkā: **M. Bīgestans, E. Pormalis, V. Jurašs** un **V. Ūdris.**

Lauberes mazpulkā: **V. Miķelsons, R. Vanags, Z.** un **A. Kampa, A. Būmanis, E. Grava, A. Puriņš, V. Jurevics, I. Balodis, A.** un **J. Jaunozoliņi, A. Reinhalds, A. Austrums** un **L. Miķelsons.**

Galgauskas-Kropas mazpulkā: **L.** un **J. Semeikas, J. Mačs** un **A. Saliņš.**

Viļakas-Slabadas mazpulkā: **A. Circins** un **B. Logiņs.**

Adamovas mazpulkā: **A. Vaitkevičs, P. Šņukuts, A. Laciks, A. Meinards, H. Buļs, B. Teivāns, P. Melderis, A. Dombrovskis, J. Kokins, J. Jackevičs, A. Teivāns** un **H. Kokins.**

Durbes pagasta mazpulkā: **A. Štēbelis, A.** un **E. Junkarēni A. Lubāns M. Galiņš** un **B. Štrauss.**

Iznākuši sekoši

L. Audze izdevuma kalendari 1936. gadam

	Cena Ls
„L. Audze Mājturības kal." 9. g. g.	0,50
„Kalendars dārzu kopējiem" . . .	0,50
„Praktiskais piezīmju kabatas kalendārs" 7. g. gāj. cietos vākos	1,30
mīkstos „	1,70
Sienas (mēnešu) kal. lielā form.	0,30
mazā „	0,10

Dabūjami grāmatu veikalos.

Jauni mazpulku līdumnieki.

Š. g. 12. oktōbrī Koknesē valsts pieccīņu sacīkšu laikā notika arī mazpulku līdumnieku izraudzīšana un pārbaudījumus sekmīgi izturēja 4 mazpulku diženie, iegūstot mazpulku līdumnieka nosaukumu un katrs Ls 100.— Valsts Prezidenta balvu.

Mazpulku līdumnieku nosaukumu ieguva: **Alberts Jērums — Valkas dārzkopju, Kārlis Eņģelis — Durbes, Milda Sirsniņa — Umpārtes** un **Jānis Melngailis — Gulbenes mazpulkā.**

A. Jērums.

M. Sirsniņa.

K. Eņģelis.

J. Melngailis.

Godalgotie mazpulki.

Par piedalīšanos ar izstādījumiem mazpulku darbu izstādē Rīgā, no š. g. 11—18 oktōbrim, ievērojot mazpulku līdzšinējo vispārējo darbību LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa saziņā ar Zemkopības ministrijas un Izglītības ministrijas pārstāvjiem piešķīrusi mazpulkiem šādas godalgas:

Rīgas pilsētas novadā:

otrās godalgas: 572. Rīgas skol. institūta, 490. Rīgas pils. III. ģimn., 618. Rīgas pils. II. ģimn., 403. Jāņavārtu un 523. Krusta baznīcas mazpulkam; trešās godalgas: 487. Saulsanu, 390. Rīgas I., 676. Bolderājas un 679. Kronvalda mazpulkam.

Rīgas-Cēsu novadā:

pirmās godalgas: 126. Nurmižu, 166. Siguldas un 67. Raunas un apkārtnes mazpulkam; otrās godalgas: 76. Ādažu, 170. Mālpils, 97. Vilķenes, 115. Mores, 586. Liepas, 27. Mārupes, 94. Mālpils-Kniediņu, 79. Stalbes, 88. Mārsnēnu-Startu, 75. Allažu un 9. Umurgas mazpulkam; trešās godalgas: 202. Meņģeles, 193. Lenču, 46. Lielvārdes, 98. Nabes, 185. Taurenes, 136. Brantu, 384. Līgatnes, 229. Jumpravas-Valdemāra, 186. Vatrānes, 658. Vitrupes, 792. Prie-

kuļu pag., 51. Nītaures, 148. Jūdažu, 32. Vaives, 203. Launkalnes, 522. Tūjas-Vecmuižas un 190. Rembates mazpulkam. Atzinības rakstus par piedalīšanos izstādē: 383. Madlienas un 668. Siguldas pilsētas mazpulkam.

Valkas-Valmieras novadā:

pirmās godalgas: 200. Smiltenes un 80. Rūjienas I. mazpulkam; otrās godalgas: 55. Mūrmuižas, 226. Ēveles, 250. Brenguļu, 473. Augšgaujas, 799. Trikates, 31. Bilskas, 231. Rūjienas ģimnazijas, 525. Mazsalacas, 682. Valmieras ģimnāzijas, 376. Vijciema, 199. Naukšēnu-Mežgala, 421. Valmieras-Imanta, 214. Rūjienas-Rāmnieku, 293. Rūjienas draudžu un 12. Valkas dārzkopju mazpulkam; trešās godalgas: 481. Staiceles, 690. Ipiķu, 687. Ērģemes, 621. Turnas, 251. Alojas, 578. Valmieras II., 232. Pendigas, 74. Sedmales, 63. Burtnieku, 539. Gaujienas ģimnazijas, 159. Ķoņu, 11. Valkas rožaudzētāju, 239. Kārķu, 640. Dikļu, 34. Plāņu, 161. Mazsalacas-Līču, 276. Naukšēnu patversmes, 506. Ķieģeļu-Rubenes, 672. Pāles-Asteres, 230. Ķokmuižas un 803. Jērcenu mazpulkam. Atzinības rakstus par piedalīšanos: 480. Vīķu, 657. Ārciema, 472. Salacgrīvas, 588. Zvārtavas, 663. Pāles-Segruma un 574. Ainažu pilsētas mazpulkam.

Gulbenes novadā:

pirmo godalgu: 8. Rankas mazpulkam; otrās godalgas: 16. Praulienas, 20. Stāmerienas, 425. Gulbenes pilsētas, 400. Vecgulbenes, 99. Sarkaņu, 4. Gulbenes, 652. Jaungulbenes-Siltā un 151. Jaungulbenes mazpulkam; trešās godalgas: 524. Madonas pilsētas, 3. Lubānas-Zvidzienas, 14. Jaunpiebalgas, 23. Kalncempju, 180. Zeltiņu, 497. Mēdzulas-Ozoliņkalna un 52. Lizuma mazpulkam. Atzinības rakstus par piedalīšanos izstādē: 388. Veļķu, 265. Dūres, 486. Ķusas un 402. Ziemeru mazpulkam.

Rēzeknes novadā:

pirmās godalgas: 86. Purvmalas un 187. Runtortas mazpulkam; otrās godalgas:: 192. Purvmalas-„Zeltagrauds", 398. Varakļānu, 233. Barkavas, 765. Ķacēnu Jāņa Cimzes, 454. Rēzeknes un 762. Mežvidu II. mazpulkam; trešās godalgas: 247. Gauru, 737. Ozolmuižas, 740. Viļakas-Slabadas, 471. Sitas, 124. Mērdzenes, I., 249. Vedeniešu, 772. Punduru II., 771. Baltinovas, 566. Belušu, 411. Balvu un 805. Vīpingas mazpulkam.

Daugavpils novadā:

pirmo godalgu: 382. Indras mazpulkam; otrās godalgas: 744. Piedrujas, 242. Daugavpils I., 248. Preiļu, 347. Birznieku, 414. Bebrenes, 723. Ķurcuma-Lejas, 502. Ārdavas un 104. Dagdas mazpulkam. trešās godalgas: 503. Rušonas I., 357. Silaviešu, 723. Okras, 417. Amuļu, 106. Kastīru, 741. Aizpures, 377. Aglonas, 520. Silenes, 248. Sauleskalna, 442. Laukežu un 164. Jaunaglonas mazpulkam.

Jēkabpils novadā:

pirmās godalgas: 84. Saukas un 50. Sunakstes mazpulkam; otrās godalgas: 127. Seces-Sērenes, 59. Biržu un 43. Aiviekstes mazpulkam; trešās godalgas: 397. Mazzalves I., 633. Zasas, 28. Ķokneses-Balbieru un 283. Asares mazpulkam.

Jelgavas novadā:

pirmās godalgas: 613. Tukuma un 2. Umpārtes mazpulkam; otrās godalgas: 21. Īslices, 291. Skaistkalnes, 360. Misas-Duganes, 432. Jelgavas skolotāju institūta, 70. Iecavas I., 26. Vecauces, 292. Sīpeles, 58. Jaunpils, 434. Bauskas pilsētas, 322. Engures, 109. Bēnes, 358. Iecavas II. un 5. Ceraukstes-Pāces mazpulkam; trešās godalgas: 352. Ukru, 331. Garozas, 327. Džūkstes-Lancenieku, 309. Jaunsvirlaukas-Grīvas, 233. Teteles, 507. Kļiģu, 318. Ozolnieku, 306. Svētes, 435. Lestenes, 340. Lielauces, 111. Praviņu, 517. Ķesterciema, 362. Pētertāles, 728. Taurkalnes-Pētermuižas, 328. Pēternieku un 361. Blīdenes mazpulkam.

Talsu-Ventspils novadā:

pirmās godalgas: 19. Ārlavas-Popervāles un 82. Nurmuižas-Dzedru mazpulkam; otrās godalgas: 122. Vārves, 134. Zūru, 372. Mērsraga, 261. Laidzes, 101. Rendas, 130. Zentenes-Balgales, 278. Talsu un 65. Upesgrīvas mazpulkam; trešās godalgas: 238. Ugāles, 140. Zīru, 469. Nogales, 647. Ārlavas-Pūņu, 781. Sabiles, 456. Stendes, 153. Leču, 396. Virbu, 312. Matkules, 374. Ances, 270. Spāres, 258. Nurmuižas, 531. Briņķpedvāles, 177. Sarkanmuižas, 584. Kaļķu un 790. Dinsberga mazpulkam.

Liepājas novadā:

pirmās godalgas: 57. Durbes, 141. Ilģu un 105. Bārtas mazpulkam; otrās godalgas: 61. Kazdangas, 257. Gudenieku, II., 386. Zutēnu, 598. Liepājas-Saulieša pamatskolas, 595. Liepājas Raiņa pamatskolas, 580. Liepājas ģimnāzijas, 594. Liepājas V. pamatskolas, 90. Jūrkalnes, 427. Kazdangas pamatskolas, 274. Sātiņu Paures, 552. Liepājas Poruka pamatskolas, 593. Liepājas Čakstes pamatskolas, 551. Liepājas Blaumaņa pamatskolas, 597. Liepājas II. pamatskolas, 66. Skrundas un 260. Pērkones mazpulkam; trešās godalgas: 582. Kapsēdas, 143. Saldus, 139. Nīcas, 45. Aizviķu, 271. Kursīšu, 809. Gramzdas, 513. Krūtes, 235. Sātiņu-Sesiles, 42. Kalētu, 40. Vārmes, 138. Vaiņodes, 548. Pūņu, 48. Šķēdes, 467. Apriķu, 234. Ziemupes un 785. Kuldīgas II. mazpulkam.

Kā pirmā godalga visiem ar I. godalgu godalgotiem mazpulkiem piešķirts katram mazpulkam savs radioaparāts no Zemkopības ministrijas dāvinājuma; kā II. godalga — katram ls 20,— (divdesmit lati) un kā III. godalgu katram ls 10,— (desmit lati) no mazpulku kustības veicināšanas fonda summām.

Godalgās piešķirtie radioaparāti saņemami Rīgā, Baznīcas ielā 4-a, LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā darbdienās no 9—15. Naudu uz pieprasījumu izsūta arī pa pastu, ja mazpulka vadītājs iesūta šāda parauga kvīti:

Ls 10.— vai Ls 20.—

KVĪTE.

Saņēmu no Latvijas Lauksaimniecības kameras Ls 10.— (desmit latus) vai Ls 20.— (divdesmit latus), kā godalgu (mazpulka numurs un nosaukums) mazpulkam par izstādījumiem mazpulku darbu izstādē Rīgā, no 1935. g. 11.—18. oktōbrim saskaņā ar godalgošanas protokolu 1935. g. 18. okt.

(Vadītāja vārds, uzvārds un adrese)

20 sant. zīmogmarka

Pār marku mazpulka vadītāja paraksts.

RAŽAS APSKATE TĀŠU MAZPULKĀ

Plašā telpa pilna zaļumu. Šī gada raža un bagātīgi ierīkotie novietņi liecina daudz laba par šīs vasaras darbu. Pie pēdējiem dažiem darbiem sevišķi daudz un rūpīgi ir strādāts, tas sevišķi mināms par meiteņu darbiem. Publikā labi tika uzņemta A. Rogas mazā mazpulku ludziņa „Uzvarētāji", kā arī tautiskās dejas dalībnieku izpildījumā. Par visiem Tāšu mazpulka sasniegumiem jāpateicas vadītājai M. Miķītei, priekšniecei L. Jansonei un skolotājam Bērziņam.

ALŪKSNES

mazpulkiem pirmā ražojumu apskate notika š. g. 20. oktōbrī Alūksnes pilsētas Glika pamatskolā. Telpas bija greznotas zaļumu vītnēm un ziediem. Jau agri rītā sāka nākt viesi un priecājās par mazpulku dalībnieku lielisko darbu. Apskati ievadīja ar garīgo aktu Alūksnes māc. Kņezs-Kņezinskis. Pēc tam novada insp. agr. O. Rezovska atklāja apskati. I. godalgas izpelnījās: Aluksnes pag. mazpulkā — E. Mālenders, V. Bullītis, J. Graumanis un J. Kļaviņš.

Alūksnes-Glika mazpulkā: — A. Millers un M. Jaunkalnietis.

ALLAŽU MAZPULKS

sarīkoja savu ražas apskati vietējās pamatskolas telpās. Še mazpulka dalībnieki rādīja savus šīs vasaras darba rezultātus, piedaloties ar ražojumiem: pupām, kaņepēm un rokdarbiem. Meitenes savas novietnes vēl papildināja ar augļu pārstrādājumiem.

Ražas apskati atklāja skolas pārzinis J. Jansons. Sekoja godalgošana. Pēc apskates LLK pārstāvis Vidriķis referēja par jaunatni un viņas audzināšanu.

SKRUNDAS MAZPULKS

savu ražojumu apskati sarīkoja 17. nov. Skrundas 6-kl. pamatskolas telpās. Skaisti dekorētā telpā savus stendus bija iekārtojuši 15 dalībnieki. Referēja mazpulku insp. agr. K. Zītars par mazpulku darbu un mērķiem. Pēc tam ekspertu kommisija iepazinās ar mazpulka dalībnieku izstādītiem eksponātiem un piešķīra godalgas. Beigās mazpulka vadītāja skol. M. Grīnbergs pateicās balvu ziedotājiem: LLK, apriņķa vecākam, pagasta valdei, skolas padomei, skolēnu kooperātīvam un Laidu pat. b-bai Skrundā par vērtīgām balvām.

BIRŽU-BĒRZGALA MAZPULKS

vietējā pamatskolā sarīkoja ražojumu apskati. Izstādē ar ražojumiem piedalījās 31 dalībnieks. Minētais mazpulks šogad audzēja „Parnasija" šķirnes kartupeļus. Labi izdevušies zēnu un meiteņu rokdarbi. Apskatei sekoja teātra izrāde un viesīga sadzīve.

II. PILDAS 6-KL. LATV. PAMATSKOLĀ

notika šās skolas mazpulku ražojumu apskate. Bija izstādīti galda burkāni un rokdarbi.

Apmeklētāji bija pāri 200. Visi apmeklētāji sajūsmināti par teicamo ražu, rokdarbiem un vispārējo dekorējumu.

Godalgoja 4 dalībniekus. Godalgas piešķīra vietējā Pildas pag. pašvaldība.

ARDAVAS MAZPULKA RAŽOJUMU APSKATE.

notika 20. oktobrī. Šī ražojumu apskate, kā Ardavas mazpulkam, tā arī apkārtnei bija pirmā.

Četrpadsmit Ardavas mazpulka dalībnieku stendi pušķoja plašo apskates zāli. Visos stendos kā galvenais eksponāts izcēlās lielās kāpostu galvas. Bez kāpostiem bija izstādīti daudzi citi sakņaugi un laukaugi. No laukaugiem visvairāk bija izstādītas linu saujas.

Sevišķu ievērību ieguva divu dalībnieku Jāņa Čipāna un Antona Prikuļa novietņi. No abiem novietņiem apskates apmeklētāji varēja gūt daudzas pamācības.

Abu stendu izstādītāji kā apskates ekspertiem tā arī viesiem sniedza paskaidrojumus un savus pieredzējumus audzēšanā.

Pa apskates laiku mazpulku dalībnieks Jānis Čipāns referēja par kāpostu kultūru un vispāri par sakņkopību.

Pēc tam tika izdalītas godalgas. Pirmo godalgu ieguva Jānis Čipāns. Otrās godalgas — Antons Prīkulis, Helena Mickāns un Kivlinieks.

Apskates kuplināšanai LLK priekšstāvis referēja par zivkopību.

BRANTU MAZPULKS

sarīkoja pļaujas svētkus ar ražas apskati un svinīgā solījuma svētkiem. Pļaujas svētku dievkalpojumu noturēja Raunas dr. māc. A. Treicis. Izrīkojumu atklāja mazpulka vadītājs J. Bulders, kam sekoja „Dievs svētī Latviju!"

Armijas Ekonomiskais Veikals

Rīgā, Audēju ielā № 16

Daugavpilī, Vadoņa ielā № 16

Rēzeknē, 15. maija ielā № 16

Manufaktūra:	Galanterija:	Apavi:
Moderni audumi dāmu un kungu apģērbiem	Virskrekli	Dāmu, kungu un bērnu kurpes, botes un galošas
Kungu uzvalki, mēteļi, kažociņi gatavi un uz pasūtījumu	Zeķes	
	Cimdi	
	Puloveri	
	Kravates	Ādas un tūbas gaŗie zābaki
	Pidžamas	
Zvērādas	Adītas jaciņas	Getras
Sudrablapsas	Ziemas sporta kombineizoni	Kungu apavi — arī uz pasūtījumu
Grīdsegas	Portfeļi	
Aizkari	Naudas maki	
Celiņi	Rokas somiņas	

Visas pārtikas preces

Vairumā un mazumā

Telefoni: Veikala priekšnieks 23902. Kantoris 22095. Pārtikas nodaļa 30245. Manufaktūras nodaļa 26510. Apģērbu nodaļa 32615. Vīnu nodaļa 27329. Vairuma nodaļa 23901. Veļas audumu nodaļa 24210.

Solījumu pieņēma LLK darbinieks agr. O. Dzenis, kas arī nolasīja priekšlasījumu par vecās un jaunās paaudzes sadarbību un lopu ēdināšanu un kopšanu. Bez tam mazpulka dalībnieki izpildīja deklamācijas un vingrošanas priekšnesumus.

Stendi bija dekorēti mazpulka un valsts krāsās. Ražas apskatē piedalījās 17 dalībnieki. No tiem 6 ieguva I. godalgas, 7 — otrās godalgas, 2 — trešās godalgas un 2 atzinības balvas.

Šogad Brantu sabiedrība bij ļoti atsaucīga pret jaunajiem zemes kopējiem, ziedodama godalgošanai balvas un naudu, kopvērtībā 80 ls.

A/s „RĪGAS AUDUMS" DĀVANA MAZPULKIEM.

Visiem mazpulku valsts piecciņu dalībniekiem un līdumnieku kandidātiem š. g. 13. oktōbrī Koknesē, Pļaujas svētkos izdalītos īpatnējos zīda lakatiņus dāvājusi a/s „Rīgas Audums". Mazpulku dalībnieki dāvātājiem sirsnīgi pateicas.

PAZIŅOJUMI.

LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa uzdod visiem mazpulku vadītājiem un dalībniekiem sveicināt mūsu valsts brīvības simbolu — Brīvības pieminekli.

* * *

Mēnēšraksts „Mazpulks" — ir visu Latvijas mazpulku oficiozs, kuŗa norādījumi jāizpilda katram mazpulka vadītājam, tāpat katram mazpulka dalībniekam un dalībniecei.

* * *

Katram mazpulka vadītājam 1936. g. piesūtīts mēnešraksta „Mazpulks" brīveksemplāru.

* * *

Mēnešraksta „Mazpulks" abonēšana ir obligatoriska katram mazpulka dalībniekam, izņemot gadījumus, ja vienā mājā vai ģimenē ir vairāki dalībnieki.

Apskatēs un sacensībās godalgos tikai tos dalībniekus, kas abonējuši un lasījuši mēnešrakstu „Mazpulks".

* * *

Lai neceltos pārpratumi un sarežģījumi mēnešraksta saņemšanā un maksājumu kārtošanā, „Mazpulka" ekspedicija lūdz ievērot un izpildīt šādus aizrādījumus:

1. Nekavējoties paziņot „Mazpulka" ekspedicijai, Rīgā, Baznīcas ielā 4-a (ne vēlāk, kā līdz 1936. g. 10. janvārim) mazpulka dalībnieku adreses, kam piesūtīt mēnēšrakstu „Mazpulks" 1936. gadā. Ja adreses netiks paziņotas, tad pārtrauksim „Mazpulka" brīveksemplāra un pārējās mazpulku literātūras izsūtīšanu.

2. Pasūtījumi izdarāmi uz visu 1936. gadu uzdodot skaidras adreses, neaizmirstot nekādā ziņā **pasta nodaļu,** caur kuŗu saņem pastu, bet vēlāk paziņojami tikai klāt pienākušie un prom aizgājušie abonenti.

3. **Abonenti, kas maksā par mēnešrakstu, pieteicami ar atsevišķu sarakstu, bet varbūtējie trūcīgie abonenti, kas paši nespēj samaksāt un par kuŗiem, cik paredzams maksās Kultūras fonds — atkal ar atsevišķu.**

4. **Maksas abonentiem nauda par I. pusgadu Ls 1,— jānomaksā līdz 1936. g. 15. I. un par II. pusgadu Ls 1,— līdz 1936. g. 15. VII.**

5. Gada sākumā, lai ikviens mazpulka dalībnieks izšķiras, kā viņš vēlās mēnešrakstu saņemt: a) no mazpulka vadītāja, kam tad izsūtīs kopēji, b) saņemt savā skolā, c) saņemt savā dzīves vietā, t. i. mājā. Izvēlēto adresi lūdzam paturēt visu gadu un nemainīt kā dažkārt tagad — gada sākumā uz skolu, vasaru uz mājām, rudenī atkal uz skolu, citreiz vadītājam un t. t. Tik bieža adresu maiņa pārmērīgi apgrūtina mēnešraksta ekspediciju un tā nevar atbildēt par kārtīgu mēnešraksta saņemšanu.

Ja dalībnieks maina dzīves vietu, tad ekspedicija viņa adresi pārmaina vienmēr, tikai adresi mainot, jāziņo arī vecā adrese.

6) **Mazpulka dalībnieki, lai neviens nesūta naudu atsevišķi, bet nomaksā visu ar vadītāja starpniecību, jo tikai mazpulka vadītājs ir atbildīgs par visiem mazpulka maksājumiem.**

7. Mazpulka vadītājam nevajaga ziņot ekspedicijai, cik katrs mazpulka dalībnieks iemaksājis, jo tam nozīme tikai pašu grāmatvedībā.

8. Katrā rakstā vai naudas pārvedumā ekspedicijai **noteikti jāuzraksta mazpulka numurs un nosaukums.**

9. Abonentu vārdi nav jāziņo divreiz, kā to daži dara (vienreiz ar pasūtījumu un otrreiz — naudu iesūtot), jo tas rada ekspedicijā pārpratumus.

10. Iesūtot tikai abonēšanas maksu, jāraksta: „Mēnešraksta „Mazpulks" 1936. g. abonēšanai". Vecus parādus maksājot, uzrakstīt — „Agrākā parāda nomaksai".

11. Iesūtot naudu par mazpulku literātūru, noteikti jāatzīmē, vai literātūras jau saņemtas, vai tā no jauna jāizsūta.

13. Iesūtot kopā abonēšanas maksu, naudu par mazpulku literātūru un vecu parādu nomaksas, naudas pārveduma otrā pusē jāuzraksta, cik naudas katrai vajadzībai domāts.

Nevienā kārtīgā mājā nedrīkst trūkt mūsu labāko lauksaimniecības žurnālu:

„Latvijas lauksaimnieks"

30 g. gājums — iznāk 2 reizes mēnesī, vadošais žurnāls visās lauksaimniecības nozarēs. Atbildīgais redaktors agr. **K. Saliņš**, redakcijas locekļi: prof. Dr. agr. **M. Eglītis**, priv. doc. agr. J. Sudrabs, inž. A. Zeltiņš un A. Punka.
Abonēšanas maksa: ar piesūtīšanu gadā Ls 8.—, pusgadā Ls 4.— par vienu eks.

„Mazpulks" 6. gada gājums — iznāk reizi mēnesī, visvairāk izplatītais jaunatnes žurnāls.
Atbildīgais redaktors L. l. kameras priekšsēdētājs **R. Dzērve**, redakcijas locekļi: rakstniece Ausma Roga un agr. K. Ķirsis.
Abonēšanas maksa ar piesūtīšanu gadā Ls 2.— par vienu eks.

„Lauksaimniecības tirgus ziņas"

8. gada gājums — iznāk reizi nedēļā, tirgus informacijas biļetens.
Atbildīgais redaktors doc. agr. **P. Stares**. Abon. maksa ar piesūtīšanu gadā Ls 2.— par vienu eks.

Ar 1. janvāri 1936. g. iznāks:

„Dārzkopības un biškopības žurnāls"

vienu reizi mēnesī. Atbildīgais redaktors priv. doc. agr. **J. Sudrabs.**
Abonēšanas maksa ar piesūtīšanu gadā Ls 6.—, pusgadā Ls 3.— par vienu eks.

Visiem žurnāliem parakstīšanos pieņem L. l. kameras rakstu apgāde Rīgā, Baznīcas ielā 4-a, tālr. 22322, visi L. l. kameras agronomiskie darbinieki, grāmatu veikali un visas valsts pasta iestādes. Tek. rēķ. pastā 4564.

„Lauksaimnieka gada grāmata 1936. g." doc. P. Kreišmaņa red. Pārdošanas cena Ls 1.— Izsūtot pa pastu Ls 1,20.

Latvijas Lauksaimniecības kamera

13. Ja kāds mazpulka dalībnieks nesaņem mēnešrakstu vai viņa adrese ir nepareiza, tad tūliņ par to jāziņo ekspedicijai uzdodot nesaņēmēja adresi. Ja tikai paziņo, ka „daži abonenti nesaņem mēnešrakstu", tad ekspedicijai nav iespējams konstatēt, kuŗi īsti šie „daži" ir.

* * *

Visiem mazpulkiem, kas vēlas audzēt nākošā vasarā cukurbietes, līdz 1936. g. 4. janvārim jāreģistrējas vietējās pašvaldībās. Bez reģistrēšanās cukurbietes nevarēs nodot.

* * *

Aizrādam, ka 1935. g. beigās, vai 1936. g. sākumā, bet nevēlākkā 1936. g. 15. janvāri, mazpulka revīzijas kommisijai, saskaņā ar iekārtas un darbības noteikumu, § 84, mazpulka vadītāja klātbūtnē, jāpārbauda mazpulka grāmatvedība, darbvedība, mazpulka valdes darbība, mazpulka kases un inventāra stāvoklis, ierakstot revīzijas protokolu mazpulka protokolu grāmatā.

* * *

Atgādinam, ka saskaņā ar iekārtas un darbības noteikumu § 77, janvāŗa mēnesī jāpārvēl 2 valdes locekļi un 2 viņu vietnieki, kā arī revīzijas kommisijas § 85.

Mazpulka valdē un revīzijas kommisijā var ievēlēt tikai īstos biedrus.

* * *

Mazpulku vadītājiem piesūtītās ziņojumu veidlapas par 1935. gada darbību lūdzam izpildīt un iesūtīt sava novada mazpulku inspektoram noteikti līdz 1936. gada 1. februārim. Dalībnieku darbības pārskatus, kas vēl nebūtu iesūtījuši, lūdzam iesūtīt tūliņ, nekavējoties.

* * *

Ziņojam, ka mazpulku dalībnieki, kas šī gada ražojumu apskatēs ieguvuši I. godalgas, varēs sacensties, lai iegūtu mazpulku „diženā" nosaukumu.

Sacensībā varēs piedalīties mazpulku dalībnieki, kas ārpus vasaras lauksaimniecības darba:

1.) Izpildījuši mazpulku iekārtas un darbības noteikumus un LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļas rīkojumus.
2.) Visu darbības laiku mazpulkā bijuši priekšzīmīgi mazpulka dalībnieki.
3.) Izgatavojuši un uzrādījuši mazpulka vadītājam saimnieciski lietderīgus priekšmetus, saskaņā ar mēnešraksta „Mazpulks" norādījumiem un mājsaimniecības programmu.
4.) Līdz 1936. g. 1. martam iesūtījuši sava novada mazpulku inspektoram:
   a) 1935. gada mazpulka dalībnieka grāmatvedības grāmatiņu.
   b) vismaz vienu ziemas rakstu darbu, kuŗu temāti minēti „Mazpulka" 11. numurā.
   c) sarakstu par dalībnieka paša izgatavotiem saimnieciski-lietderīgiem priekšmetiem. Saraksts jāapstiprina mazpulka vadītājam.

* * *

Mazpulku diženiem, kas š. g. ražojumu apskatē ieguvuši I. godalgas un kas vēlās sacensties uz līdumnieka nosaukumu, tas pats jāiesūta LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai, Rīgā, Baznīcas ielā 4-a.

* * *

Līdzšinējais mazpulku mācītājs cand. theol. **Arnolds Lūsis iecelts par mazpulku garīgās audzināšanas inspektoru.** Run. Rīgā, Baznīcas ielā 4-a. Tālr. 21617.

* * *

222. Lēdurgas-Aijāžu mazpulks, uz pašu vēlēšanos, pievienots **169. Lēdurgas mazpulkam.**

* * *

549. Māteru mazpulks, uz pašu vēlēšanos, pārdēvēts par **549. Ugāles-Māteru mazpulku.**

* * *

753. Maļinovas mazpulks, uz pašu vēlēšanos, pārdēvēts par **753. Druvānes mazpulku.**

660. Rīgas pils. 7. pamatskolas mazpulks, uz pašu vēlēšanos, pārdēvēts par **660. Spilves mazpulku.**

* * *

782. Staldzenes mazpulks, uz pašu vēlēšanos, apvienots ar 810. Liepenes mazpulku, nosaucot jauno mazpulku par **782. Staldzenes-Liepenes mazpulku.**

* * *

Mazpulka ekspedicijā, Rīgā, Baznīcas ielā 4-a, dabūjama kaŗa topogrāfa vlt̄n. A. Eglīša brošūra „Karte — kā to lasīt un sastādīt". — par Ls 1,20 eksemplārā.

* * *

Mazpulku dalībnieki, kas audzējuši pinumu **kārkļu viciņas,** var tās pārdot T. L. M. Neredzīgo institūtam Strazdumuižā — Rīgā. Iepriekš viciņu iesūtīšanas jāiesūta paraugi, lai vienotos par maksas lielumu.

* * *

Jauna sacensība.

Ziņojam, ka tam mazpulka dalībniekam, kuŗš līdz 1936. g. 1. aprīlī iesūtīs LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai, Rīgā, Baznīcas ielā 4-a vispilnīgāko savas ģimenes senču aprakstu, saskaņā ar prof. Dr. med. J. Prīmaņa rakstu „Ģimenes locekļu un senču pētīšana" š. g. „Mazpulkā" Nr. 11. un 12. — piešķirsim prof. Dr. med. J. Prīmaņa dāvāto godalgu Ls 100,— naudā. Bez tam paredzētas arī vairākas mazākas gādalgas.

* * *

Visas liekās mantas, kas vēl atrastos kādam mazpulkam kā nepareizi piesūtītas **no mazpulku darbu izstādes,** lūdzam nekavējoties nosūtīt sava novada mazpulku inspektoram.

Latvijas Lauksaimniecības kameras mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa.

MĪKLAS.

SKAITĻU MĪKLAS ATMINĒJUMS.

(Skat. „Mazpulks" № 11)

D	A	M	B I S
A	S	Ū	N S I O N A
R	A	S	M A
B	R	U	T Ā L S
S	E	D	A
L	I	R	A
A	H	A	G A R S
I	L	U	M I N Ā C I J A
I	L	G	A
R	Ū	S	A

Slēgtajās vertikālās rindās uzsaukums mazpulku dalībniekiem: **„Darbs lai ir mūsu draugs!"**

Pareizus atminējumus iesūtījuši sekoši mazpulku dalībnieki:

Rankas: J. Apsīts; **Jaunpiebalgas:** E. Antons; **Veselavas:** J. Jelevičs; **Praulienas:** J. Gailīts; **Ārlavas-Popervāles:** E. Gaitnieks; **Islīces:** J. Mūrnieks; **Annas:** O. Skudra, E. Skrīvelis, V. Sīmanis, G. Vissendorfs, E. Stebers, H. Žagars, O. Cepurnieks; **Brunavas:** P. Paviļons, Alfr. Auželis; **Bilskas:** J. Pētersons; **Nīcas:** J. Neimanis; **Bejavas:** J. Šneiders, E. Zaķis, V. Mezītis; **Durbes:** K. Eņģelis; **Krustpils:** E. Grebše, J. Purnovska; **Burtnieku:** H. Ozols, L. Siromjatņikova; **Lubānes:** K. Urbosts, R. Kargans, A. Smalkais; **Raunas un apkārtnes:** V. Mazvagalis; **Alsviķu:** U. Rūsītis; **Madonas:** J. Kamols; **Rūjienas I.:** E. Pētersone; **Jaunpiebalgas-Silzemes:** K. Klauss, V. Salmiņš; **Sarkaņu:** A. Greiziņš; **Rendas:** M. Ausmanis; **Bārtas:** Z. Liepa, J. Petkus; **Laudonas:** J. Jausiņš, A. Laukabriedis, V. Krūmiņš, A. Bleiva, A. Dimpene, Z. Kronīte, L. Riekstiņa, K. Riekstiņš, H. Jefimova, A. Jursiņš; **Tāšu:** J. Vītols, K. Jansons, J. Palejs; **Nurmižu:** E. Kalniņš, O. Liepiņš, J. Lūsis, P. Āboliņš; **Saldus:** O. Ventiņa; **Klosteres:** O. Brūmane; **Naukšēnu:** M. Bailītis, J. Leiva; **Kabiles:** V. Kleinhofs; **Siguldas:** M. Mātiņš; **Lēdurgas:** O. Viba; **Mālpils:** M. Stūrmanis, L. Jansons, P. Bernhards, J. Jansone; **Sidgundas:** K. Ābols; **Zeltiņu:** R. Sudals, E. Torgāns, B. Cinglers; **Rembātes:** O. Kaimiņš; **Pampāļu:** L. Kacizna, E. Vārpiņa; **Priekules:** A. Mednieks; **Bīriņu:** A. Āboltiņš; **Lībagu:** I. un J. Ulmaņi, L. Seskis, E. Dumbris, M. Veinberga, M. Bērzleja, I. Pabērze, A. Griguče; **Rūjienas ģimn.:** O. Zariņa; **Kārķu:** V. Vilisters; **Trapenes:** H. Ķimele, F. Kalvis; **Ikšķiles:** E. Budzis; **Alojas:** I. Šmite; **Laidzes:** B. Bergmanis; **Lazdonas:** J. Lācis; **Kuldīgas:** V. Pētersons; **Valgales:** E. Balodis; **Lutriņu:** J. Alksnis, V., Ž. Kau-

liņi, A. Zauers; **Talsu:** V. Ezeriņš; **Sīpeles-Lustes:** A. Grene, E. Beitlēre, A. Freimane, B. Freimane; V. Meilande; **Rundāles I.:** V. Ramans, V. Hartmane; **Auru-Abguldes:** A. Bērziņa; **Kalnciema:** O. Hercs; **Vilces:** V. Miklons; A. Buķevics, R. Rozentāls; **Vadakstes:** A. Agule; **Pabažu:** L. Brīvule, V. Jegure, J. Sarkanbārdis, V. Skuja, J. Brīvuls, A. Vītols, L. Jirgensone, J. Banderis, V. Bērziņa, M. Jegure; **Mērsraga:** V. Ķirsteins; **Renčēnu:** M. Čīka, G. Ārgalis; **Palsmanes:** E. Apsītis; **Rūjienas draudžu:** V. Irbe; **Vecgulbenes:** V. Lietuvietis; **Ziemera:** E. Rušķe, M. Raipale, R. Rateniece; **Gulbenes pils.:** G. Caunīte, V. Gulbis; **Grīvas:** R. Mikulāne; **Bauskas pils.:** R. Martiņkovs; **Gaujienas:Umalnieku:** G. Pēķis; **Jaunjelgavas:** J. Ķikurs; **Dunalkas:** K. Elstrēķis; **Lauberes:** V. Miķelsons; **Galgauskas-Kropas:** M. Kevaskis, L. Ozoliņš; **Ķēču-Annas:** V., A. Bremmaņi; **Ķiegeļu-Rubenes:** M. Graudiņš; **Krūtes:** T. Rollis, A. Palejs; **Brinķpedvāles:** A. Lagzdiņā, K. Anbergs; **Bauskas ģimn.:** I. Ramans; **Kalsnavas:** R. Bergs; **Brāļu-Skrindu:** V. Ozoliņš; **Cēsu pag.:** A. Riekstiņa, J. un M. Knīžas; **Rīgas skol. institūta:** J. Krastiņš, **Ainažu pils.:** E. Kozenkranius; **Raņķu:** A. Fišmeisters, A. Blūms, A. Dundurs, A. Veiss, E. Šēniņš; **Liepas:** M. Ropa; **Liepājas V. p. sk.:** A. Fūrmans; **Aknistes:** O. Kriškāns; **Skultes „Klints":** A. Melbārde, M. Urdziņš; **Rīgas pils. II. ģimn.:** A. Līdaka; **Siguldas pils.:** O. Ķibers; **Bolderajas:** R. Innus; **Ziemeļblāzmas:** R. Vītols; **Kronvalda:** E. Ikmans. A. Loze, E. Valdmanis; **Ipiķu:** K. Tilts; **Biržu-Muižgala:** J. Strautiņš, A. Ģēģers, J. Timermanis; **Kurmenes:** E. Janovks, H. Vītols; **Ozolkalna:** V. Celmiņa; **Mežvidu II.:** A. Šembelš; **Kacēnu-Jāņa Cimzes:** A. Raikovkis, J. Svetlovs; **Sabiles:** C. Dambergs; **Skujenes:** H. Tarkšis; H. Strazds, A. Burdajs.

TELEGRAMMAS MĪKLA.

Uzdevis J. Liepiņš — Trapenes mazpulka dalībnieks.

Telegrāfists izbraucot atstāja savā vietā kādu zēnu, kurš saņemot kādu telegrammu un neprasdams to pareizi lasīt, sakārtoja šādu teikumu:

Sveiks Mart!

Cēsīs U. Gizupe

Kāds bija telegrammas saturs?

Mīklas atminējums iesūtāms „Mazpulka" redakcijai, Rīgā, Baznīcas ielā 4-a, līdz 1936. g. 1. janv., uzdodot atminētāja vārdu, uzvārdu, mazpulka nosaukumu un Latv. lauks. kameras reģistrācijas numuru.

JAUTĀJUMI UN ATBILDES.

Albilde Nr. 6. Kad pļaujas svētki cēlušies nav zināms. Mūsu senči jau sen senus gadus atpakaļ pļaujas svētkus svinējuši, kā pateicības svētkus „Debesu tēvam" un auglības dievam „Jumim", sevišķi pēdējam, kā viņu darba svētītājam un ražas devējam.

M. Kevaskis, Galgauskas-Kropas mazpulka dalībnieks.

Jautājums Nr. 7. Kādas Ziemassvētku parašas mazpulku dalībnieki ir novērojuši? Kā tās cēlušās un kā tās izpilda?

A. Kasandris, Daudzeses mazpulkā.

Atbildes uz šo jautājumu iesūtāmas „Mazpulka" redakcijai līdz 1936. g. 1. janv.

Saturs:

	Lp. p.		Lp. p.
Ziemassvētkos. Arn. Lūsis	433	Bēdīgs pārpratums	459
Svētvakarā. Lilija Ābelīte	434	Ko darīt brīvajā laikā. O. Darbiņš	460
Ziemas gaŗos vakaros. Aug. Briedis	435	Mājputnu audzēšana senatnē un tagad. J. Strīķis	464
Ziemas tuvošanās. Jānis Pimberis	436	Kas jādara mazpulku dalībniekiem Ziemassvētku brīvlaikā. Agr. K. Ķirsis	466
Ciema vecākais. Valtera Edmonda stāsts	437	Mazpulku dzīve	468
Diks un Roberts. A. M. Džeksona	447	Paziņojumi	474
Vecā gada bažas. Valda Jansone	448	Mīklas	477
Ģimenes locekļu un senču pētīšana. Prof. Dr. med. J. Prīmanis	451	Jautājumi un atbildes	478
Kā pagatavot slēpes. V. Cekuls	454		

Šinī numurā ievietotais Brīvības pieminekļa attēls ierāmējams un uzglabājams.

Šim numuram pievienots bezmaksas pielikums „Iemaksas karte".

Atbildīgais redaktors: RŪDOLFS DZĒRVE.

Ziemassvētkos

dāviniet vērtīgas grāmatas

	Ls
Kārlis Ulmanis — **Sabiedriskie raksti un runas.** 1. un 2. daļa, J. Druvas sakopojumā. Katra ap 560 lapp bieza, maksā brošēta à	4.—
iesietas greznā sējumā	5.—
Abas daļas kopīgi iesietas, sevišķi greznā ādas sējumā	20.—
Ed. Virza — **Kārlis Ulmanis.** 3. izdev. Ar 4 attēliem uz krīta lapām, 276 lapp., maksā	2.—
A. Grīns — **Latvijas vēsture pamatskolām, papildskolām un pašmācibai, sastādīta pēc 1935 g. programas.** Bagāti illustrēta, 288 lapp. maksā	2.—
Stērstu Andreja Kopoti raksti. Rediģējusi Elza Stērste. Lielā formātā, ar 8 attēliem uz krīta lapām, 400 lapp., maksā	4.—
Brastiņu Ernests — **Latviskās Latvijas labad.** Mājieni un aicinājumi. 288 lapp., maksā	2.—
A. Grīns — **Dvēseļu putenis.** Romāns-triloģija. Katra daļa ap 270 lapp., ar māksl. J. Sternberga zīmētu vāku, maksā à	1.80
iesietas greznā sējumā, sevišķi piemērotas dāvanām à	2.80
A. Sprūdžs — **Asaru liekņa.** Stāsti. 142 lapp., maksā	1.20
Ed. Vulfs — **Vienkārša dzīve.** Stāstu izlase. R. Krodera sakopojumā 300 lapp., maksā	2.—
Aīda Niedra — **Ciema spīgana.** Romāna „Pie Azandas upes". 2. daļa. 302 lapp., maksā	2 50
Aīda Niedra — **Salna.** Romāns. Maksā	1.50
J. Ošs — **Juris Mežmalis karaļa dienestā.** Vēsturisks romāns. 224 lapp., maksā	1.20
J. Ošs — **Juŗa Mežmaļa atgriešanās.** Maksā	1.50
Ausma Roga — **Dzelzs pirksti.** Noveles un stāsti. Maksā	1.50
Ausma Roga — **Pirms lielās dzīves.** Mazpulku luga 3 cēlienos Maksā	0.90
Ausma Roga — **Uzvarētāji.** Komisks viencēliens veltīts mazpulku sportistiem. Maksā	0.50
Ž. Unams — **Kr. Barons un viņa mūža darbs**	0.70
A. Kapaklis — **Dekoratīvo dārzu iekārta un ierīkošana.** „Lauksaimnieka bibliotēkas" 20./21. sējums, ar 162 illustrācijām, 280 lapp., maksā	3.—
Vet.-ārsts P. Mežaks — **Mājkustoņu slimības.** „Lauksaimnieka bibliotēkas" 22./23. sējums. Ar 43 ilustrācijām. 300 lapp., maksā	3.—
Agr. P. Pommers — **Lopbarības ražošana un lopu ēdināšana.** „Lauksaimn. bibliotēkas" 24./25. sēj. Ar 43 illustrācijām, 296 lapp., maksā	3.—

Sagatavošanā un iznāks pirms svētkiem:

A. Grīns — **Sauciens naktī,** stāsti.
A. Grīns — **Jānītis debesīs,** Ziemas svētku stāsts bērniem, bagātīgi illustrēts.
J. Sarts — **Dunču ciemā,** stāsti.
J. Miesnieks — **Zemes balsis,** dzejas.

Visas minētās grāmatas var pasūtīt pa pastu, iemaksājot mūsu tek. rēķ. pastā № 1278 vai iesūtot pastmarkās grāmatu vērtību. Sūtīšanas izdevumi pircējam nav jāsedz.

P.-S.

„Zemnieka Domas"

Blaumaņa ielā 38/40.

L. Audze grām. sp. Rigā, Baznīcas ielā 4-a (L. L. Centrālbiedrības gr. sp. nomnieks).

Adolfs Stolcs
JUVELIERS

BRILJANTI, PULKSTEŅI,
ZELTS, SUDRABS,
KRISTALS, DZINTARS,
ALPAKĀ.

RĪGĀ, BRĪVĪBAS IELĀ 4. TĀLRUNIS 26336

Darbnīca pasūtījumiem un izlabošanai.

Mazpulkiem piemērotu literātūru
visplašākā izvēlē piedāvā
A/S Valters un Rapa
Rīgā, Teātŗa ielā 11. Iepretī Operai.

Mazpulku formas cepures, vidusjostas,
kā arī visus citus formas tērpa piederumus,
Ziemassvētku dāvanas: skolas somas, penāles, rīta kurpes, naudas maciņus, blokus, grāmatu zīmes ar Rīgas skatiem un latviskiem ornamentiem u. t. t. p i e d ā v ā
A.-S. A. Raffelders Spec. ceļošanas, sporta un formas tērpu piederumu rūpniecība
Rīgā, Kaļķu ielā 11.
Pieņem pasūtījumus pa pastu.

Jānis Gulbis
Rīgā, Brīvības ielā 12, tālr. 3534
Elektrība
Radio
Instalācijas un elektr. remonti

Nemeklējat ilgi,
ja Jums vajadzīga tiešām laba
šujmašīna.
Griežaties tādā gadījumā tikai pie
pasaulslavenās
„Singer"
šujmašīnu sabiedrības un Jūs būsiet apmierināti. Pašu veikali un aģentūras visās Latvijas pilsētās un miestos. Pārdošana uz nomaksu ar viegliem maksāšanas noteikumiem.

Latviešu uzņēmums
Speciāls elektro-armatūru lampu darbnīcas veikals
M. STAUVERS
Rīgā, Kr. Barona ielā 36. Tālr. 24588.
Piedāvā: Modernus apgaismošanas ķermeņus, kabinetu, ēdamistabu, guļamistabu, galda lampas un t. t.
Glīts darbs **Lētas cenas**
Pasūtījumus izpildu glīti, lēti un ātri

Uzpērk no zemkopjiem un **mazpulku dalībniekiem:**
Baltos zirņus, I lab.,
Baltās pupiņas,
Ķimenes,
Koriandeŗi,
Majorānu,
Magoņu sēklas,
Anīsu,
Saules puķu sēklas,
Vietējos apiņus
K. A. Bušs,
Miltu un koloniālpreču lieltirgotava,
Kungu ielā 23, tālr. 20829.

Lc 1346

Aug. Kurau

Drāšu audumu, pinumu un caurumotu skārdu fabrika.
Rigā, Tērbatas ielā 78, tājr. 92227.

NOLIKTAVA:
Tērbatas ielā 24, tājr. 27629.

Pastāvigi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā ari speciāli aizsardzēm piemērotas krāsas kurpes.

Apavu nams „ALMA",

Rigā, Kr. Barona ielā № 15.

Mazpulku formas tērpu zeķes P. TAŠKOVS, Rigā,

dabūjamas latviešu uzņēmuma veikalā

Tērbatas ielā № 7,
Dzirnavu ielas stūrī, ieeja no Tērbatas ielas.

Turpat dabūjami visāda veida adījumi un trikotāžu izstrādājumi.

Centrālā savienība „KONZUMS"

Rigā, Dzirnavu ielā № 68.

Pārtikas preces
Mājturības un saimniecības piederumi
Būvmateriāli un apkalumi
Dzelzs, tērauds, to izstrādājumi
Čuguna preces
Lauksaimniecības mašīnas un darba rīki
Piensaimniecības piederumi
Mākslīgie mēsli

Nodaļas:
Bauskā, Cēsīs, Daugavpilī, Gulbenē, Jelgavā, Liepājā, Madonā, Rēzeknē, Strenčos, Tukumā, Valmierā.

Vērtīgas svētku dāvanas!

SLĒPES

Slēpju piederumi—pilns komplekts no Ls 2—6,15
Slēpju koki — Ls 3,50 pārī.
Cenrādi piesūta uz pieprasījumu.
no Ls 6.75 — Ls 9,75
Slidas — Ls 8.— un Ls 11.—

Lielā izvēlē **pasaku** un **bilžu grāmatas, kauliņu spēles** u. t. t.

Tikko iznācis otrā paplaš. izdevumā **Zelmas Lagerlöf** — Nilsa Holgersona brīnišķīgais ceļojums ar meža zosīm, māksl. Ed. Dzeņa illustrēts.
Maksā brošēts Ls 1.50. Greznā sējumā uz māksl. drukas papīra Ls 3.50.

Priekš svētkiem vēl iznāks **„Džungļu grāmata"** R. Kiplinga — K. Egles tulk. ar Ed. Dzeņa zīmējumiem, 2. izdev.

Izgl. min. Mācības līdzekļu nodaļa
Rīgā, Kr. Barona ielā 4.

ZIEMASSVĒTKIEM BAGĀTĪGĀ IZVĒLĒ

A.-S. **V. Kuze**

gārdās — svētku piparkūkas,
krāšņās — eglīšu konfektes un
skaistās — figūras.

Pieprasiet visur.

FABRIKAS NOLIKTAVAS: Rīgā, Raiņa bulvārī 25,
„ Brīvības ielā 13.

Visiem mazpulkiem

priecīgus Ziemassvētkus
un
sekmīgu jauno gadu

vēlē

Ye 13461

Latvijas Piensaimniecības Centrālā Savienība

Rīgā, Dzirnavu ielā 91.